

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

FANFIKCE - INTERNETOVÝ FENOMÉN LITERÁRNÍ TVORBY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vendula Auzká

Specializace v pedagogice, obor Český jazyk se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: PaedDr. Jiří Staněk, CSc.

Plzeň, 2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 31. března 2016

.....
vlastnoruční podpis

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu práce PaedDr. Jiřímu Staňkovi, CSc., za vstřícný přístup a odborné rady, které mi poskytl.

Také bych chtěla poděkovat své mamince Naděždě Auzké za velikou psychickou podporu v průběhu vzniku této práce.

ZDE SE NACHÁZÍ ORIGINÁL ZADÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE.

OBSAH

ÚVOD	2
1 FANFIKCE.....	4
1.1 DEFINICE FANFIKCE A OBECNÉ POZNATKY O FANFIKCI	4
1.2 HISTORIE FANFIKCE	6
1.3 FANDOMY FANFIKČÍ	8
2 FANFIKCE JAKO LITERÁRNÍ TVORBA.....	12
2.1 INTERTEXTUALITA FANFIKČÍ	12
2.2 AUTOŘI FANFIKCE	16
2.3 ČTENÁŘI FANFIKCE	18
2.4 SPECIFIKA FANFIKCE.....	20
3 FANFIKCE S HOMOSEXUÁLNÍ TEMATIKOU	27
3.1 PWP.....	29
3.2 SLASH	30
3.3 YAOI.....	32
3.4 VĚKOVÁ PŘÍSTUPNOST FANFIKČÍ.....	33
4 PROBLÉMY FANFIKČÍ	36
4.1 SNADNÁ DOSTUPNOST NEVHODNÉHO MATERIÁLU	36
4.2 NEPŘÍTEL JMÉNEM PRAVOPIS.....	37
ZÁVĚR.....	39
RESUMÉ	40
SEZNAM LITERATURY.....	41

Úvod

V dnešní době, kdy hraje internet významnou roli v rámci poskytování informací a nabízí zábavu pro mládež i dospělé, vznikají různé webové stránky, kde se shromažďují rozličné komunity. Asi jen těžko bychom všechna taková místa na síti dokázali obsáhnout, jisté však je, že jednu složku z toho nepřehledného množství tvoří fanfikce – velmi specifická literární tvorba, která dosud stojí pouze na okraji odborného zájmu. V České republice bychom dnes marně hledali vědecké publikace zabývající se fanfikcemi, dokonce ani překlady takových prací zde zatím nenajdeme. Probíhá-li vůbec nějaký seriózní výzkum této tvorby, pak povětšinou ve Spojených státech amerických, a bude zřejmě ještě nějakou dobu trvat, než se fanfikce dostanou do popředí celosvětového zájmu literární vědy.

Přání čtenáře zasáhnout do autorova literárního díla, změnit některé okolnosti v knihách podle vlastního zájmu a uvážení, to je zajisté přání, které se zrodilo již se vznikem samotného vztahu autora a čtenáře. S tvorbou, jež klade velký důraz na fabuli, rovněž jde ruku v ruce i další čtenářova touha, a to po pokračování, po dalším navazujícím příběhu, touha po tom, aby oblíbená četba nebyla ukončena. Veškerá tato dychtivost je promítnuta v samotném principu fanfikcí, které všechny tyto potřeby uspokojují. Sami čtenáři tak dali vzniknout specifické literární tvorbě, již dnes a denně čtou tisíce, možná dokonce statisíce lidí, a přesto je tato tvorba pro širokou veřejnost věcí takřka neznámou.

Právě proto se tato práce bude věnovat tomuto poměrně novodobému fenoménu, jehož kořeny sice sahají daleko do minulosti, ale až dnes můžeme mluvit o jeho skutečné expanzi. Pokusíme se představit fanfikce z literárně vědeckého hlediska jako svébytnou literární tvorbu, která se v posledních dvou desetiletích masově šíří, zejména díky internetu. Naším cílem bude osvětlit princip fanfikcí, alespoň ve stručnosti se seznámit s jejich historií a v kapitole o fandomech se dozvíme, že fanfikce se nemusí nutně týkat výhradně fantasy žánru, jak se chybně uvádí v některých zjednodušených definicích.

Dále budeme pracovat s pojmem intertextualita, o kterém se hodně mluví a píše od devadesátých let dvacátého století¹ a který je pro fanfikce zásadní. Budeme se zabývat těmi, kdo fanfikce vytvářejí, i těmi, kteří je čtou. Zmapujeme hlavní

¹ *Intertextualita v postmodernom umení*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Filozofická fakulta, Ústav literárnej a umeleckej komunikácie, 1999, s. 53.

specifika této jedinečné literární tvorby a vysvětlíme si základní pojmy, jež jsou s ní bezprostředně spojeny.

Podíváme se i na poněkud lechtivější téma, na fanfikce, které se zabývají mileneckými vztahy dvou mužů a které překvapivě tvoří velké procento zveřejňované tvorby, proto je jistě oprávněné takový jev zmínit a popsat. Objasníme si některé termíny, jež jsou s těmito homosexuálními tématy spojeny, a v rámci této kapitoly také nahlédneme do odlišností věkové přístupnosti takovýchto fanfikcí na české a zahraniční scéně.

Závěrem alespoň ve stručnosti zmíníme některé problémy, se kterými se ve všech těchto dílech můžeme setkat. Motivací této práce je, aby se čtenář po jejím přečtení orientoval v tom, co jsou vlastně fanfikce zač, jakým způsobem fungují, a uměl si vysvětlit základní zkratky a značky, které se u některých z nich uvádějí. Měl by být zároveň varován před případnými úskalími a nedostatky fanfikcí a v případě akceptování těchto negativ se tento čtenář může jistě bez obav ponořit do četby a studia této jedinečné literární tvorby.

1 FANFIKCE

1.1 DEFINICE FANFIKCE A OBECNÉ POZNATKY O FANFIKCI

Fanfikce je českým ekvivalentem originálního anglického názvu **fanfiction**, které je kompozitem ze slova „fan“, tedy „fanoušek“ či „fanynka“, a ze slova „fiction“, tedy „beletrie“. V překladu bychom proto fanfikci mohli nazvat fanouškovskou beletrií. Variantou zápisu je též fan fiction (možno psát s pomlčkou i bez ní), případně zkráceně na fan fic či fanfic, nebo je dokonce možné setkat se i s variantami fic či FF.

Jak je již patrné z názvu, fanfikce je speciální literární tvorba, při níž autor používá postavy a prostředí z již existujícího díla, jehož je fanouškem. Jinými slovy autor fanfikce vytváří vlastní dějové linky a odbočky od základového díla, volně na něj navazuje, upravuje jej či pozměňuje. Základové dílo nemusí být nutně jen literární, fanfikce se často objevuje také ve vztahu k filmu, televiznímu seriálu, komiksu, japonské manze² a anime³ či videohře.

Originální dílo, ze kterého fanfikce vychází, se pak označuje jako „canonical fictional universe“, zkráceně „canon“, a na něj v českém překladu navazující „kánon“. Kánon patří v dějinách literatury k jednomu z nejdiskutovanějších pojmů, kterým se původně v církevním prostředí označoval seznam knih, které tvořily Písmo, jak bylo rozhodnuto na tridentském koncilu v roce 1546⁴. V našem případě však máme na mysli originální dílo vytvořené spisovatelem (případně režisérem, autorem komiksu, mangakou⁵ apod.), ze kterého autor fanfikce primárně vychází a čerpá z něj náměty. Pro čtenáře fanfikce bývá z tohoto důvodu pochopitelně důležité kánon znát, přestože některé fanfikce mohou do určité míry fungovat jako samostatná originální díla, neboť charaktery postav mohou být silně pozměněny a děj fanfikce se může odehrávat i v docela jiném prostředí než dílo původní. Nicméně potencionálními

² Japonskou mangu lze definovat jako speciální japonský komiks.

³ Anime je název pro japonský animovaný seriál či film, který často vzniká jako adaptace původní mangy.

⁴ TRUŠNÍK, Roman. *Podoby amerického homosexuálního románu po roce 1945*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011, s. 25.

⁵ Mangaka je autor japonské mangy.

čtenáři fanfikce bývají většinou další fanoušci či fanynky kánonu, proto se jeho znalost předem předpokládá⁶.

Přestože jsme si již do značné míry obecně vysvětlili, co to vlastně fanfikce je, samotná její definice je věcí velmi složitou, zejména proto, že se stále jedná o poměrně novodobý fenomén, kterému se v českém prostředí dosud nedostalo přílišné pozornosti. Asi nejvíce bychom se mohli přiklánět k definici Veroniky Abbasové, která definuje fanfikci ze tří hledisek jako **díla fanoušků určitého kánonu, která mají k tomuto kánonu silný intertextový vztah a zároveň jsou tyto texty neautorizované a nepřinášejí svým autorům žádný zisk.**⁷

Otázky fanfikce a autorských práv jsou v tomto případě pochopitelně velmi sporné a cílem této práce není zabývat se podrobně tím, zda autoři fanfikcí svou činností porušují autorský zákon, je ovšem vhodné tento konflikt alespoň ve stručnosti zmínit.

Zatímco ve středověku byl jistý druh plagiátorství dokonce jakousi dobovou normou, neboť autor opisováním děl starších dokládal svou vzdělanost a znalost těchto děl, dnes jsou již autorská práva uzákoněna. Právě v tomto ohledu však mohou vznikat rozpory, neboť znění autorského zákona v České republice není zdaleka tak propracované, jako je tomu kupříkladu v USA, kde funguje jisté omezení autorského práva nazývané jako „fair use“, tedy tzv. férové užití díla. Toto užití je možné i bez vědomí a souhlasu autora a vzniklo zejména za účelem podporovat v Americe pokrok ve vědě a umění⁸. I přes toto vymezení však ani v USA dosud není problém fanfikcí uspokojivě vyřešen a dochází tak k různým soudním sporům.

Stejný problém nastává i v České republice, neboť v českém autorském zákoně je ustanoveno, že:

Autor má právo na nedotknutelnost svého díla, zejména právo udělit svolení k jakékoli změně nebo jinému zásahu do svého díla, nestanoví-li tento zákon jinak. Je-li dílo užíváno jinou osobou, nesmí se tak dít způsobem snižujícím hodnotu díla. Autor má právo na dohled nad plněním této povinnosti jinou osobou (autorský dohled),

⁶ BERKOWITZ, D. E. *Framing the Future of Fanfiction: How The New York Time's Portrayal of a Youth Media Subculture Influences Beliefs about Media Literacy Education*. Journal of Media Literacy Education. Montclair: National Association for Media Literacy Education, 2012, vol. 4, no. 3, 199.

⁷ ABBASOVÁ, Veronika. *Fanfikce a intertextualita*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a literární vědy, s. 16.

⁸ HECZKO, Tomasz. *Omezení svobody projevu na Internetu z důvodu ochrany autorských práv*. Brno, 2012. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta, Katedra ústavního práva a politologie, s. 22.

*nevyplývá-li z povahy díla nebo jeho užití jinak, anebo nelze-li po uživateli spravedlivě požadovat, aby autorovi výkon práva na autorský dohled umožnil.*⁹

Z tohoto pohledu by tedy pravděpodobně činnost autorů fanfikcí byla ilegální, ovšem znění českého autorského zákona v této podobě pochází z roku 2000 – tedy z doby, kdy se teprve fanfikce začaly ve větším množství na české internetové scéně objevovat a rozvíjet. Také je ovšem důležité znovu připomenout, že fanfikce nejsou tvořeny za účelem zisku ani s cílem poškodit či znehodnotit originální dílo. Obvykle jejich autoři společně se svou tvorbou zveřejňují i čestné prohlášení, že použité postavy nebo prostředí jsou právoplatným majetkem původního autora.

Mezi tvůrci i čtenáři fanfikcí většinou panuje názor, že tato tvorba naopak může sloužit ku prospěchu originálních předloh, neboť zveřejňováním na různých internetových stránkách mohou rozšiřovat povědomí o těchto dílech a udržovat jejich popularitu, neboť nabízí další verze původního příběhu nebo jiný pohled na něj. Obecně samozřejmě platí, že čím populárnější je kánon, tím víc fanfikcí na tento originál vzniká a jsou oblíbenější.

Otázku ohledně zlegalizování fanfikcí ovšem raději přenechme právníkům odborníkům, kteří této problematice rozumí více.

1.2 HISTORIE FANFIKCE

Již prakticky od vzniku literatury se setkáváme s tím, že ze starších textů jsou čerpány náměty, texty jsou napodobovány nebo opisovány v dílech jiných. Například různé biblické motivy nejsou dosud překonány a můžeme je nalézt téměř v každém druhém díle. Ostatně samotná bible pravděpodobně čerpala inspiraci z různých staroorientálních textů a rukopisů. Není ani tajemstvím, že v minulosti byly při opisování některých děl v kláštorech pozměňovány různé pasáže, aby odpovídaly dobovým normám (například ohledně morálky nebo historie).

Fanfikce jsou však v tomto ohledu velice specifické a zachytit jejich vývoj není právě lehký úkol vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně novodobý fenomén, o kterém v České republice dosud neexistuje mnoho materiálů.

Úplné počátky fanfikce bychom však mohli hledat už ve 40. letech 18. století. V roce 1740 totiž vyšla novela spisovatele Samuela Richardsona, *Pamela; or, Virtue*

⁹ Autorský zákon, 121/2000 Sb., oddíl 2, paragraf 11, písmeno 3.

Rewarded, na kterou navazovalo mnoho neautorizovaných pokračování, která se zabývala osudem hrdinky po událostech líčených v této novele. Mnoho podobných příkladů známe také v souvislosti s tvorbou Charlotte Brontëové, Jane Austenové nebo Arthura Conana Doylea.

Počátky novodobé fanfikce můžeme datovat zhruba do 30. let 20. století v souvislosti s americkým časopisem *Fanzines'*, nicméně fanfikce v té podobě, jak je známe dnes, začaly vznikat až v průběhu 60. a 70. let 20. století¹⁰, a to především na žánr sci-fi. Prvním takovým důležitým kánonem se stal televizní seriál *Star Trek*, který vznikl roku 1966 a rok poté se objevil jeho fanzin¹¹ *Spockanalia*, ve kterém začaly být zveřejňovány fanfikce v moderním smyslu tohoto slova.

Dnes už ovšem najdeme jen málo fanfikcí, které by byly vydávány v tištěné podobě. V dnešní době rychle se rozvíjejících technologií, v době propojující jednotlivé země světa pomocí počítačových sítí, totiž jistě nikoho nepřekvapí, že se tato literární tvorba masově šíří prostřednictvím internetu. Neustále vznikají různé webové stránky, na kterých mohou autoři hromadně zveřejňovat své fanfikce, nebo mohou tyto stránky sami tvořit a uveřejňovat svou tvorbu individuálně.

Tento proces umožňuje nejen obrovskému, prakticky neomezenému množství lidí, třeba i různých národností a jazykových skupin, číst vzájemně své práce, ale kromě toho poskytuje také velkou míru anonymity jejich autorům. Lidé, kteří tvoří fanfikce, vystupují na internetu jen zřídka či téměř vůbec pod svým pravým jménem. Místo něj používají různé pseudonymy nebo internetové přezdívky, obecně nazývané „nicky“.

Právě internet se tedy zasadil o obrovský rozvoj této literární tvorby a zpřístupnil ji mnohem širšímu okruhu lidí, než tomu bývalo v minulosti. V současné době už čtenář vlastně ani nemusí být fanouškem určitého kánonu, aby si mohl fanfikci na jeho motivy přečíst, stačí jen znát správnou webovou stránku. Lze se tedy domnívat, že v dnešní době můžeme mluvit o skutečném internetovém fenoménu fanfikcí.

¹⁰ LEE, A. *Time Travelling with fanfic writers: Understanding fan culture through repeated online interviews*. Participations. Journal of Audience and Reception Studies. Pennsylvania: University of Pennsylvania, 2011, vol. 8, no. 1, 247.

¹¹ Termín fanzin se používá pro neoficiální časopis, který je tvořen fanoušky určitého kulturního fenoménu.

1.3 FANDOMY FANFIKČÍ

Abychom se mohli zabývat jednotlivými nejznámějšími fandomy fanfikcí, je třeba si nejprve definovat, co to vlastně fandom znamená, neboť tento pojem je s fanfikcemi úzce spojen. Nejjednodušeji by se dalo říci, že fandom je organizované sdružení fanoušků, které je provázeno zájmovou činností s tím související, do níž můžeme zařadit právě četbu a tvorbu fanfikcí nebo různá organizovaná setkání známá pod názvem „cony“. Jakub Macek ve své knize *Fandom a text* dokonce píše, že „Fandomová subkultura je z principu orientovaná na četbu, reflexi a produkci literárních, audiovizuálních a vizuálních textů. Účast na těchto činnostech motivuje fana¹² k užší kooperaci v rámci subkultury – a naopak, tato příslušnost ke skupině zpětně motivuje jejího členu k těmto činnostem.“¹³

Termín fandom vznikl především v souvislosti s fantasy a sci-fi literaturou, v dnešní době už se však tento pojem nemusí omezovat pouze na tyto žánry. Za fandom lze v současnosti považovat například i fanouškovské sdružení kolem britského seriálu *Sherlock*, který je natočen na motivy románů Arthura Conana Doylea a zpracovává příběh možná nejslavnějšího detektiva Sherlocka Holmese z novodobé perspektivy vsazením hlavních hrdinů do současného Londýna. Proto je tedy jistě vhodné se alespoň ve stručnosti zmínit o nejznámějších a nejrozšířenějších fandomech, které dnes představují předlohu pro největší procento vznikajících fanfikcí.

V první řadě je třeba si připomenout především ságu *Harry Potter* od britské spisovatelky Joanne Rowlingové. Sedm knih fantasy žánru, jejichž ústřední postavou je dospívající čaroděj Harry Potter, se staly populární prakticky po celém světě a byly přeloženy do mnoha jazyků. První kniha byla vydána v červnu roku 1997, zatímco poslední v červenci 2007. Vzhledem k velkému úspěchu ságy byly podle ní natočeny i filmové adaptace, na které Rowlingová sama dohlížela. Jen málokdo dnes nezná příběh Harryho Pottera a jeho kamarádů bojujících se zlým černokněžníkem lordem Voldemortem a jeho skupinou Smrtijedů. Není proto divu, že právě těchto sedm knih se stalo základem jednoho z největších fandomů v současné době. Co do počtu vznikajících fanfikcí má originální předloha Rowlingové pravděpodobně čelní místo,

¹² Fana = fanouška.

¹³ MACEK, Jakub. *Fandom a text: fandom - subkultura textu : profesionální česká SF a F periodika před rokem 2000*. Praha: Triton, 2006, s. 29-30.

ať už u nás nebo v zahraničí, o čemž svědčí mnohé webové stránky zabývající se výlučně „potterovskými“ fanfikcemi.

Dalším velmi oblíbeným námětem se stala hrdinská fantasy trilogie *Pán prstenů* navazující na knihu *Hobit aneb Cesta tam a zase zpátky*, obojí od autora Johna Ronalda Reuela Tolkiena. Příběh popisující boj dobra se zlem a zničení Jednoho prstenu zarámovaný do zcela unikátního fantastického světa vznikl s přestávkami v letech 1937–1949. V originálu byl vydán v roce 1954. Rovněž tato sága byla několikrát zfilmována, přičemž nejúspěšnější zrežírování celého příběhu v letech 2001–2003 je připisováno režisérovi Peterovi Jacksonovi. Fandom Pána prstenů patří rovněž mezi čtenáři a autory fanfikcí k oblíbeným, třebaže vzhledem k propracovanosti Tolkienova světa bývá nesnadné tuto tvorbu napodobovat.

Velice novodobým a oblíbeným fandomem se stala také sága *Stmívání*, čtyřdílný román s upířskou tematikou, který napsala americká spisovatelka Stephenie Meyerová. První kniha této tetralogie s názvem *Stmívání* vyšla v roce 2005, potom se zhruba ročními odstupy následovaly knihy *Nový měsíc*, *Zatmění* a *Rozbřesk*. Sága se velmi rychle stala světovým bestsellerem, jednotlivé díly byly zfilmovány několika režiséry a rovněž se tento fandom stal populárním námětem pro fanfikce. O tom mimo jiné svědčí i úspěch knihy *Padesát odstínů šedi*, kterou napsala britská autorka Erika Leonardová a která vyšla v roce 2011. Leonardová se nijak netajila faktem, že *Padesát odstínů šedi* vzniklo původně jako fanfikce, která měla za vzor právě *Stmívání*, což je další důkaz, že fenomén fanfikce skutečně může ovlivnit i světová nakladatelství.

Oblíbených fandomů fanfikcí jsou samozřejmě desítky, populárními náměty se stávají komiksové příběhy amerického vydavatelství Marvel Comics jako např. *X-men*, nebo *Avengers*, nezanedbatelné procento tvoří také fandomy *Sherlocka Holmese* od Arthura Conana Doylea a jeho filmové i seriálové adaptace.

Ve všech těchto případech však zmiňujeme především fandomy západní kultury, přičemž ty, které souvisejí s kulturou východní, jsou pro autory fanfikcí neméně atraktivní a populární. Řeč je v tomto případě o mangách a anime.

Termín „manga“ dnes chápeme jako standardní japonský komiks s některými velice specifickými znaky, jako jsou především velké oči (obecně platí, že čím mladší

postava, tím větší oči), neúměrně vyspělá těla, černobílá barva a další¹⁴. Na rozdíl od západního typu komiksu manga má obrácený systém čtení – tedy zprava doleva. Historie mangy sahá až do dob japonského středověku, ovšem za „otce mangy“ je považován nejúspěšnější tvůrce mangy Osamu Tezuka¹⁵, jehož díla spadají zhruba do období 50.–80. let minulého století. Anime je pak pojem, kterým označujeme japonskou animaci, respektive japonské animované seriály a filmy, které většinou vycházejí z původního námětu mangy a mangaka (autor mangy) se na nich přímo podílí¹⁶, nebo mohou anime vznikat i bez komiksové předlohy. Právě tyto dva východní fenomény, manga a anime, začaly být po propojování jednotlivých částí světa pomocí internetu velice oblíbené a staly se další významnou skupinou pro fandomy fanfikcí.

Bezesporu nejrozšířenější a nejoblíbenější mangou je v tomto směru *Naruto* a jeho seriálové animované adaptace rozdělené na dvě části, *Naruto* a *Naruto: Shippūden*. Autorem této mangy je Kishimoto Masashi a první oficiální kapitola vyšla v roce 1999 v časopise *Weekly Shōnen Jump* pod vydavatelstvím Shueisha¹⁷, kde vycházela až do roku 2014, kdy byl příběh oficiálně ukončen sedmistou kapitolou. V roce 2002 začalo natáčení anime *Naruto* s předlohou této mangy, které v první sérii obsahovalo 220 dílů a bylo dokončeno v roce 2007, ovšem hned následovalo pokračování *Naruto: Shippūden*, jež vychází dodnes. Hlavním hrdinou příběhu je dvanáctiletý ninja Naruto Uzumaki, do něhož byl po narození zaklet devíticásý liščí démon, který téměř zničil jeho rodnou vesnici, a Naruto je proto jejími obyvateli nenáviděn, třebaže sám o svém stigmatu nic neví. Postupně se Naruto musí vyrovnat nejen s touto, ale i s mnoha dalšími životními překážkami, získat si přátele, respekt a uznání. Silný příběh o přátelství, válce, životě a sebeobětování, říznutý netradičním humorem, se stal po celém světě velice populární a rozšířil oblíbenost tradiční japonské mangy a anime, stejně tak jako se stal jedním z nejvýznamnějších fandomů pro autory fanfikcí.

¹⁴ HLAVÁČKOVÁ, Pavla. *Obecná čeština a její funkce v komiksu*. Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Český jazyk a literatura, s. 25-26.

¹⁵ VÁVROVÁ, Paulína. *Fenomén manga a anime v české kultuře*. Brno, 2009. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Seminář dějin umění, s. 9-10.

¹⁶ VÁVROVÁ, Paulína. *Fenomén manga a anime v české kultuře*. Brno, 2009. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Seminář dějin umění, s. 17.

¹⁷ Manga sekce. *Konoha*. [online]. 24.8.2015 [cit. 2015-08-24]. Dostupné z: <http://147.32.8.168/?q=manga-sekce>.

Dále bychom neměli zapomínat na mangu *Death Note*, neboli Zápisník smrti. Jejím autorem je Tsugumi Ohba a manga byla rovněž jako *Naruto* poprvé zveřejněna v časopise *Weekly Shōnen Jump* pod vydavatelstvím Shueisha. Vycházela v letech 2003–2006 a celkem obsahuje 108 kapitol ve dvanácti svazcích. Adaptace v anime probíhala od roku 2006 do roku 2007 a jejím režisérem se stal Tetsurō Araki. *Death Note* je detektivní příběh, který začíná tím, že geniální student Light Yagami nalezne černý sešit s podivnou poznámkou, že osoba, jejíž jméno je zapsáno v Zápisníku smrti, do 40 sekund zemře. Light se rozhodne, že s pomocí zápisníku stvoří lepší svět, když tímto způsobem zabije všechny zločince a stane se Bohem. Proti němu se však postaví druhý génius, tajemný detektiv L, a nastává hra na kočku a myš. Mysteriózní zápleтка se silným etickým a psychologickým konfliktem si získala po celém světě mnoho fanoušků a také se stala vděčným námětem pro nezanedbatelnou řadu fanfikcí.

Z výčtu nejvýznamnějších fandomů východní kultury bychom ještě mohli zmínit *Bleach*, mangu, která poprvé vyšla v roce 2001 ve stejném časopise a pod stejným nakladatelstvím jako předešlé dvě a vychází dodnes. Jejím autorem je Tite Kubo. Anime na motivy mangy pak vycházelo v letech 2004–2012 a bylo režírováno Niri Yukim Abem. Hlavní postavou je Ichiro Kurosaki, který získá schopnosti Sběrače duší. Duše zemřelých pak musí posílat do posmrtného života a zároveň ničit zlé duchy. Svým přitažlivým fantastickým příběhem se *Bleach* stal jedním z dalších velmi populárních fandomů pro tvorbu fanfikcí.

Opět bychom mohli jmenovat i spoustu dalších, například mangy *One Piece* nebo *Fairy tail*, což všechno souvisí s rostoucí oblíbeností tohoto druhu východní kultury a rozšiřováním komunit otaku¹⁸ po celém světě, čímž roste i počet fanfikcí vznikajících na náměty jednotlivých mang či anime.

Kdybychom to tedy měli shrnout, dá se říci, že předlohou pro fanfikce může být jakékoliv dílo, literární nebo filmové, aniž by se jejich autoři omezovali pouze na západní kulturu. Námětem se může stát dokonce i videohra, mnoho fanfikcí vzniklo v souvislosti s počítačovými hrami *Warcraft* nebo *World of Warcraft* vyvinutých společností Blizzard Entertainment. Fanfikce tedy nerespektují hranice mezi jednotlivými kulturami a druhy umění, rozšiřují je, doplňují a spojují fanoušky po celém světě.

¹⁸ Pojmem „otaku“ označujeme fanouška nebo více fanoušků mang a anime.

2 FANFIKCE JAKO LITERÁRNÍ TVORBA

V první kapitole jsme si udělali obecný přehled o fanfikcích a o tom, jak se postupně dostaly na literární scénu. Ve druhé části se budeme věnovat fanfikcím z hlediska literární teorie, tomu, jak fungují, jakých žánrů mohou nabývat či jaký je vztah mezi autorem a čtenáři apod.

2.1 INTERTEXTUALITA FANFIKČÍ

Termínem „intertextualita“ označujeme jakýkoli vztah textu či textů k jinému textu či textům¹⁹. Už z hlediska samotné definice fanfikce, jak jsme se ji pokusili nastínit v první kapitole, je tedy intertextualita pro tento literární fenomén určující. Vždyť nejčastěji fanfikce vzniká přímo v návaznosti na jiný text, na jiné literární dílo, což ovšem ve světě literatury není vůbec neznámé, už v roce 1963 Edmond Jabés konstatoval, že „*Kniha je dílem knihy*“ a „*Kniha násobí knihu*“²⁰. Fanfikce sice nebývají vydávány oficiálními nakladatelstvími a pravděpodobně je tedy nemůžeme nazývat knihami jako takovými, jde však o svébytný druh literatury, která má silné intertextové vztahy k jiné literatuře, což odpovídá i teorii, že „*Dělání literatury... v první řadě znamená dělání z literatury, to znamená dopisování, přepisování a opisování.*“²¹

Fanfikce mají v jistém smyslu blízko i k adaptacím, pokud adaptací rozumíme nové literární dílo, které vzniklo na základě staršího textu a jehož autor se hlásí k obsahu a poslání tohoto staršího díla, ale dává novou podobu jeho jazyku a často i kompozici²². Fanfikce samozřejmě mohou, ale také nemusí měnit podobu jazyka a kompozici původního díla.

Jedním z častých typů fanfikce je taková tvorba, která navazuje na konec originální předlohy, zabývá se například osudem hrdinů po skončení oficiálního děje nebo svým vlastním způsobem obrací závěrečné události tak, jak to více vyhovuje autorovi fanfikce či jiným čtenářům. V těchto fanfikcích se tak třeba mohou objevovat

¹⁹ *Slovník novější literární teorie: glosář pojmů*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2012, s. 243.

²⁰ SEDMIDUBSKÝ, Miloš. *Čtenář jako výzva: výběr z prací kostnické školy recepční estetiky*. Vyd. 1. Brno: Host, 2001, s. 243.

²¹ SEDMIDUBSKÝ, Miloš. *Čtenář jako výzva: výběr z prací kostnické školy recepční estetiky*. Vyd. 1. Brno: Host, 2001, s. 255.

²² LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Fraus slovník literárních pojmů, aneb, Co se skrývá za slovy*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2006, s. 8.

postavy, které v originálním díle na konci zemřely, ovšem existuje tu jistá výjimka, a to v případě fanfikce, která vznikla v návaznosti na literární či jinou sérii, která v době jejího zrodu nebyla ještě ukončena. Příkladem toho může být český překlad fanfikce *Pro nás*, která čerpá z děl ságy Harry Potter a která začíná textem:

Soudní síň byla naplněná až na hranici své nemalé kapacity... Jediná trochu volnější plocha byla kolem lavice obžalovaných, na kterou se zezdola obvykle přiváděli vězni.

Hermiona to všechno s odporem sledovala. Takže tohle je ten kouzelnický svět, kvůli kterému tak bojovala a tolik obětovala, aby se stala jeho součástí. Po letech zápasu se silou předsudků se dívala na tenhle hladový zástup a najednou si pomyslela, jen ať si čistokrevní kouzelníci poslouží.

Ne že by v tom davu čistokrevní kouzelníci byli, rozhlížela se trpce. Ne, byli tu většinou kouzelníci se smíšenou krví a z mudlovských rodin. Na čistokrevné se sem přišli podívat.

Když si lidé kolem ní začali poposedávat, Hermiona vzhledla. Uviděla, že k ní míří Remus a zničehonic se jí ulevilo.²³

V krátkém úryvku jsou nastíněny poměry v kouzelnickém světě po vítězné válce s Pánem zla, která je vybojována na konci originální ságy. Proto by nás toto líčení patrně nepřekvapilo až do chvíle, kdy se objevuje postava Remuse Lupina, která v původním ději v této válce zemřela. Ovšem zde bychom autora fanfikce obviňovali z neznalosti originálního díla mylně, neboť tato povídka byla sepsána v roce 2006 (přestože český překlad se objevil až v roce 2007), tedy v době, kdy závěrečná sedmá kniha ságy Harryho Pottera nebyla ještě vydána. U fanfikcí tohoto typu je tedy vždy nutné vědět, kdy které dílo vzniklo, aby si její čtenář mohl udělat o líčených událostech ten správný obrázek.

Autoři fanfikce samozřejmě nekladou meze své fantazii a nemusí to být pouze navazování na konec kánonu, do kterého se pouštějí. Některé povídky jsou opakem tohoto principu, řeč je o fanfikcích, které svému originálnímu dílu předcházejí, ukazují ty události, které se podle nich mohly odehrát ještě dříve než děj, kterým spisovatel jejich námětu své dílo začal. Mohou svými fanfikcemi například vysvětlovat jednání některé ze svých oblíbených postav tím, že si sami domýšlejí a sepisují

²³ Senjy. Pro nás. *FANTASMAGORIUM*. [online]. 29.10.2007 [cit. 2015-09-08]. Dostupné z: http://www.fantasmagorium.net/povidky/povidky-pro_nas.php.

příběhy, které mohly v jejich představivosti motivovat hrdiny oficiální předlohy. Možností je mnoho.

Ještě těsnější provázanost fanfikce a kánonu najdeme u těch fanouškovských děl, která pracují přímo s originálním textem, zasahují do něj a často jej kupříkladu ukazují z jiných úhlů pohledu. Pro lepší pochopení tohoto principu jsme vybrali dva úryvky, jeden z páté knihy ságy Harry Potter, druhý z fanfikce, která je s tímto textem úzce spojena.

Vtom se Harry rozkřičel, aniž si to vůbec uvědomil.

„NO TAK NESMÍTE CHODIT NA PORADY, TO JE TOHO! ASPOŇ JSTE TU ALE BYLI, NE? ASPOŇ JSTE BYLI SPOLU! ZATÍMCO JÁ – JÁ CELÝ MĚSÍC TRČEL U DURSLEYOVÝCH! A TO JSEM TOHO ZVLÁDL VÍC, NEŽ JSTE KDY DOKÁZALI VY DVA, A BRUMBÁL TO MOC DOBŘE VÍ! KDO ZACHRÁNIL KÁMEN MUDRCŮ? KDO ZBAVIL ŠKOLU RADDLEA? KDO VÁM OBĚMA ZACHRÁNIL KŮŽI, KDYŽ PO VÁS ŠLI MOZKOMOROVÉ?“

Všechny hořké a podrážděné pocity, které se v něm za uplynulý měsíc nahromadily, teď vytryskly ven...

„KDO SI V LOŇSKÉM ROČNÍKU MUSEL PORADIT S DRAKY, SE SFINGAMI A S KDOVÍJAKOU DALŠÍ ODPORNOU HAVĚTÍ? KDO HO VIDĚL, ŽE SE VRÁTIL? KDO PŘED NÍM MUSEL UTĚCT? JÁ!“

Ron před ním stál s ústy napůl otevřenými. Očividně ho to tak ohromilo, že nevěděl, co říct, zatímco Hermiona vypadala, že se každým okamžikem rozpláče.²⁴

Hlavní postava se v tomto úryvku cítí ukřivděna nevědomostí, ve které ji její přátelé dosud nechávali, a vylévá si na nich vztek. Kdybychom se vrátili o pár stránek zpět, dozvěděli bychom se, že ve stejném okamžiku se v tomtéž domě odehrává porada tajného řádu dospělých kouzelníků. Právě z této znalosti čerpal autor fanfikce *Štěstí je tam, kde ho najdeš*, jejíž český překlad se objevil na stránkách www.fantasmagorium.net a ze které pochází následující text:

Myslím si totéž,“ řekl Severus. „Ať už to jsou Smrtijedi nebo ne, Lucius Malfoy drží polovinu Ministerstva v hrsti a-“

„TAKŽE JSTE NEMOHLI NA SCHŮZE, VELKEJ PROBLÉM!“

Skoro jednotně se všechny oči zvedly ke stropu.

²⁴ ROWLING, J. *Harry Potter a Fénixův řád*. 1. vyd. Překlad Pavel Medek. Praha: Albatros, 2004. Klub mladých čtenářů (Albatros). s. 66-67.

„VY JSTE BYLI POŘÁD TADY, NE? BYLI JSTE POŘÁD SPOLU! JÁ JSEM TRČEL MĚSÍC U DURSLEYOVÝCH! A DOKÁZAL JSEM TOHO VÍC NEŽ VY DVA A BRUMBÁL TO VÍ – KDO ZACHRÁNIL KÁMEN MUDRCŮ? KDO SE ZBAVIL RIDDLEA? KDO VÁS OBA ZACHRÁNIL PŘED MOZKOMORY?“

Remus sklopil zrak ke stolu, vyhýbal se pohledům ostatních, ale všiml si, že se nervózně vrtí.

„Myslím, že Harry je asi trochu rozrušený,“ řekl Brumbál. „Severusi, proč nepokra-“

„KDO SE DOSTAL PŘES DRAKY, PŘÍŠERY A VŠECHNY DALŠÍ NÁSTRAHY MINULÝ ROK? KDO HO VIDĚL, JAK SE VRÁTIL? KDO MU UTEKL? JÁ!“

Molly si přitiskla ruku na ústa.

„Někdo by měl Potterovi říct, aby přestal řvát, než zburcuje celé zatracené sousedství,“ řekl Severus beze stopy soucitu.

„Trhni si, Snape,“ vyštěkl Sirius.²⁵

V případě těchto dvou děl je intertextový vztah zcela nesporný, neboť fanfikce přímo přebírá část textu z originálního díla (drobné odchylky je třeba přisuzovat dvěma rozdílným překladům) a zasazuje jej do nového kontextu, čímž čtenáři nabízí nový pohled na celou situaci, a to z hlediska postav, jejichž reakce na celou událost nebyla v původní knize zmíněna. Fanfikce tedy do velké míry podporují pluralitu úhlů pohledu a mohou svou intertextualitou rozšiřovat charaktery jednotlivých postav a děj o nové situace v souladu s dějem původním.

Ne vždycky však autoři fanfikce, jejichž díla nenavazují na konec ani začátek originálu, přejímají text kánonu, vlastně se jedná spíše o minimální část případů. Většina těchto fanfikcí však svoje vlastní události vkládá například mezi jednotlivé kapitoly, série nebo prostě jen vytváří různé dějové odbočky, které se s kánonem více či méně prolínají v různých podobách.

²⁵ Razzberry. Štěstí je tam, kde ho najdeš. *FANTASMAGORIUM*. [online]. 8.4.2008 [cit. 2015-09-20]. Dostupné z: http://www.fantasmagorium.net/povidky/povidky-stesti_kde_najdes.php#k13.

2.2 AUTOŘI FANFIKCE

Věk autorů, kteří píší fanfikce, není samozřejmě určující faktor, i když obecně se dá říci, že nejčastěji se jedná o mladší ročníky, zejména teenagery nebo adolescenty, přestože je možné se na internetové scéně seznámit s i mnohem staršími autory. Stejně tak není důležité ani pohlaví, setkat se můžeme s ženskými i mužskými autory, třebaže je pravděpodobné, že se fanfikce, které píší muži, budou trošku lišit od těch, jež jsou sepsány ženami. Toto by jistě bylo zajímavé zkoumat, není to však předmětem této práce, proto nechme tuto tematiku protentokrát stranou.

Můžeme tedy shrnout, že autor fanfikce není omezován prakticky v žádném ohledu, neboť fanfikce nejsou oficiální díla a nemusí tedy procházet ani případnou cenzurou. Jediné požadavky kladené na autora jsou tedy znalost psaní, originálního kánonu a případně také přístup k internetu a internetovým stránkám, na kterých svou tvorbu uveřejňuje.

Autor fanfikce se však v mnohém liší od skutečného spisovatele, právě tím, že to není spisovatel, který své knihy a publikace nechává vydávat, ale čistě jen spisovatel, pokud tímto termínem rozumíme pouze píšící subjekt, u kterého pak nerozlišujeme více či méně talentovaného jedince²⁶. Lidé, kteří píší fanfikce, nejsou ve většině případů profesionálové a této tvorbě se věnují ve svém volném čase pro zábavu. Psaní pro ně není obživa, ale jistý koníček. Nemusí být v tomto oboru umění nijak poučení a není ani zaručeno, že bychom v jejich knihovnách našli literární klasiky. Je tedy otázka, zda bychom mohli autory fanfikce nazývat umělci, ovšem budeme-li se držet Šklovského teorie, že „*umění je způsob prožívat děláni věcí, ale to, co je uděláno, není v umění důležité*“²⁷, pak bychom jistě autory fanfikce mohli označit za umělce.

Dalším nesporným rozdílem mezi oficiálně publikujícím spisovatelem a spisovatelem fanfikcí je ve způsobu, jakým oba subjekty získávají své čtenáře. Oba se pochopitelně svým textem pokoušejí oslovit určitý okruh čtenářů, u autora fanfikce jsou to samozřejmě fanoušci originálního kánonu, ovšem lidé píšící fanfikce jsou nuceni si takovou čtenářskou obec najít sami. Zatímco spisovateli z povolání vyjde v nakladatelství kniha v určitém počtu výtisků, autor fanfikce své dílo uveřejní

²⁶ *Intertextualita v postmodernom umení*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Filozofická fakulta, Ústav literárnej a umeleckej komunikácie, 1999, s. 67.

²⁷ ŠKLOVSKIJ, Viktor Borisovič. *Teorie prózy*. 3. vyd., V nakladatelství Akropolis 1. Praha: Akropolis, 2003, s. 14.

většinou na internetu a veškerá aktivita, která se týká shánění čtenářů, záleží pouze na něm. Snazší to pochopitelně mají ti autoři fanfikce, kteří své texty publikují na internetových stránkách, kde se fanfikce zveřejňují hromadně od nespočetného množství autorů, neboť tam se samozřejmě také vždy pohybuje velký okruh potencionálních čtenářů. Existují však i spisovatelé fanfikcí, kteří raději svou tvorbu zveřejňují na svých vlastních stránkách, a ti se pak o veškerou propagandu musí starat sami. Kdybychom to tedy měli shrnout, mají autoři fanfikcí ve svých rukou veškerou činnost, která s literárním dílem souvisí. Jsou to spisovatelé. Jsou to editoři a korektoři (v této souvislosti ještě více v následující kapitole). Jsou to propagátoři. Často jsou to též adminové²⁸ webových stránek. Dá se tedy říci, že se své zálibě věnují po všech stránkách.

V souvislosti s autory fanfikcí bychom mohli zmínit jednu literární teorii moderní doby, a tou je receptivní estetika, jejímž hlavním tvrzením je, že „*text se vlastně k životu probouzí až tehdy, když je čten*“²⁹. Podle této teorie každé literární dílo obsahuje jistý počet prázdných míst, které pak umožňují interpretační prostor pro svého čtenáře³⁰, který má možnost si sám vytvořit ve své mysli vlastní estetické obrazy. A právě v tomto smyslu bychom se také mohli dívat na autora fanfikce, který není jenom spisovatelem, ale je zároveň také čtenářem originálního díla. Je to čtenář, který ve své oblíbené předloze našel prázdná místa, o kterých hovoří receptivní estetika, tato místa pak po svém interpretoval a přenesl do svého vlastního díla. Takovým prázdným místem může být například vedlejší postava. Mnohé fanfikce, které vznikly, se právě soustředí na postavy různých kánonů, kterým se v originálu nedostalo příliš mnoho prostoru a jsou prakticky neznámé. Autor fanfikce pak těmto postavám může věnovat text, kde se naopak ony dostávají do popředí, odhaluje se jejich minulost či se jen děj odehrává jejich vlastním přičiněním.

Koneckonců aktualizace je v umění velice důležitá a je zajisté vhodné poznamenat, že text svou četbou aktualizujeme my³¹, čtenáři, my, kteří text nějakým způsobem interpretujeme. Každý člověk, a tedy i každý čtenář je však pochopitelně

²⁸ Admin = člověk, který vytváří a vede webové stránky.

²⁹ SEDMIDUBSKÝ, Miloš. *Čtenář jako výzva: výběr z prací kostnické školy recepční estetiky*. Vyd. 1. Brno: Host, 2001, s. 40.

³⁰ SEDMIDUBSKÝ, Miloš. *Čtenář jako výzva: výběr z prací kostnické školy recepční estetiky*. Vyd. 1. Brno: Host, 2001, s. 47.

³¹ SEDMIDUBSKÝ, Miloš. *Čtenář jako výzva: výběr z prací kostnické školy recepční estetiky*. Vyd. 1. Brno: Host, 2001, s. 41.

jiný. I to se ve fanfikcích ve velké míře projevuje. Je totiž velice zajímavé, jak jednotliví autoři fanfikce pracují se stejnou postavou. Existuje-li v originálním díle postava, která se stane námětem pro více fanfikcí, v každé z nich se bude chovat trochu jinak a bude se také chovat jinak než v kanonickém textu, neboť každý spisovatel fanfikcí si tuto postavu jinak interpretuje. Je to tedy stejná postava, ale zároveň není, projevuje se tu obrovská pluralita interpretací a různých úhlů pohledu, což je pro fanfikce velice typické, ostatně, musíme brát v úvahu, že „interpretací je tolik, kolik je interpretátorů“³².

V návaznosti na předešlou kapitolu o intertextualitě a v souvislosti s tím, co bylo zmíněno v této kapitole, bychom mohli říci, že právě ona pluralita interpretací a pluralita, kterou umožňuje intertextualita, to vše, co se v tak velké míře prolíná ve fanfikcích, pomáhá rozvinout onu utopickou vizi svobodného, ničím nespoutaného umění.³³

2.3 ČTENÁŘI FANFIKCE

Jak již bylo několikrát v této práci zmíněno, čtenářem fanfikce by měl být (a většinou také je) rovněž čtenář originálního díla, což je logické, protože někdy pouze takový čtenář dokáže pochopit námět a zpracování fanfikce. Tak jako pro každého spisovatele, rovněž pro spisovatele fanfikcí je čtenářská obec velice důležitá a stejně tak, jako má autor fanfikce svá specifika, rovněž čtenář fanfikce se v něčem liší od čtenáře oficiálně publikovaného díla.

Především je to v míře interakce mezi autorem a čtenářem fanfikce. Zatímco klasický čtenář má do jisté míry omezenou možnost komunikace se spisovatelem, v případě fanfikcí je to úplně naopak, mezi těmito dvěma subjekty probíhá v podstatě neustálá interakce, neboť čtenáři fanfikce tato díla na internetu přímo komentují, hodnotí a vyjadřují na ně své názory. Je samozřejmé, že takové věci se dějí i v souvislosti se skutečně knižně publikovanými texty, ale v případě fanfikcí je tento typ interakce zcela běžný a objevuje se téměř u všech publikovaných fanfikcí. Čtenáři

³² *Intertextualita v postmodernom umení*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Filozofická fakulta, Ústav literárnej a umeleckej komunikácie, 1999, s. 57.

³³ *Intertextualita v postmodernom umení*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Filozofická fakulta, Ústav literárnej a umeleckej komunikácie, 1999, s. 59.

pomocí komentářů s autorem komunikují, mohou mu i radit a nezřídka jim sám autor také v komentářích odpovídá.

Mezi čtenáři fanfikcí bychom pravděpodobně našli jen málo skutečných literárních kritiků z povolání, většinou se jedná zkrátka o fanoušky originálního díla, které nemusí zajímat kvalita fanfikce z hlediska vědeckého, ale hodnotí ho z jiných úhlů pohledu, například zda charaktery přejatých postav odpovídají ve větší či menší míře charakterům těchto postav v kánonu či zda se autor fanfikce drží důležitých faktů z originálního textu. Čtenáři fanfikce mají na tato fanouškovská díla své vlastní nároky a požadavky, nejde jim ani tak o dokonalou kompozici fanfikce, ale spíše o poutavost příběhu, o čtivost a o rozšíření úhlu pohledu ve vztahu k oblíbenému originálnímu dílu.

V kapitole o čtenářích fanfikce je však potřeba zmínit jeden velice důležitý pojem, a sice „beta reader³⁴“, což bychom zřejmě nejlépe přeložili jako „druhý čtenář“ (prvním bývá vždy spisovatel). Tím se obvykle stává některý člověk ze čtenářské obce jednoho či více autora fanfikcí. Beta reader má funkci jakéhosi korektora a kritika, kterému je text fanfikce zaslán ještě před uveřejněním a který fanfikci opravuje. Čte tedy dílo jako první po samotném autorovi a nabízí zpětnou vazbu a případné návrhy pro zlepšení po všech stránkách příběhu, ať už se jedná o narativní rovinu a charakterizaci, gramatiku nebo pravopis³⁵. Mít svého beta readera není pro autora fanfikce pravidlem, ale většinou to zvyšuje kvalitu jeho děl, neboť beta reader pochopitelně může vidět věci, které sám spisovatel přehlédne.

Je poměrně těžké vysledovat vývoj beta readerů v době před internetovou érou fanfikcí, jelikož čtenářská obec fanzinů, o kterých byla zmínka v kapitole o historii fanfikcí, byla mnohem užší než v době webových stránek dostupných po celém světě. Ale pravděpodobně můžeme říci, že v tištěné podobě fanfikcí byl beta reader zároveň editor určitého fanzinu³⁶.

Nezřídka se také stává, že beta reader sám je rovněž autorem fanfikcí, a obecně lze říci, že i toto je jeden ze způsobů propagace v těchto komunitách. Beta reader, který už je v čtenářské obci známý jako dobrý autor fanfikcí, může kromě zlepšování kvality příběhu působit i jako určitá opora či vizitka pro méně známé spisovatele

³⁴ reader = anglicky „čtenář“.

³⁵ *Fan fiction and fan communities in the age of the Internet: new essays*. London: McFarland, 2006, s. 174.

³⁶ *Fan fiction and fan communities in the age of the Internet: new essays*. London: McFarland, 2006, s. 172.

fanfíkcí³⁷, kterým jeho jméno, či lépe řečeno jeho přezdívka pomáhá získávat větší popularitu. Spolupráce takového beta readera je pro autora vždycky vítaná, ovšem na obou stranách samozřejmě musí působit jistá dávka sympatie a porozumění, autor by vždy měl minimálně zvážit, ne-li přijmout beta readerovy připomínky a náměty, jinak by to negovalo samotný princip funkce beta readera. A naopak beta reader by měl oplývat dostatečnou dávkou taktu, dokonce i u věcí, které shledává jako závažné chyby, ovšem zároveň musí být ve své kritice čestný³⁸. Obecně se tedy dá říci, že beta reader působí jako korektor i kritik, možná částečně i jako editor, ale na rozdíl od profesionála zakládá svou funkci na dobrovolnosti³⁹, beta reader tedy většinou není za svou práci autorem nijak placen.

Závěrem můžeme poznamenat, že čtenáři fanfíkcí mají také svá specifika, ovšem v zásadě se od čtenáře knižně publikovaných děl tolik neliší. Mají své oblíbené autory, své oblíbené typy příběhů, postavy a zápletky. Jejich nesporná výhoda však nespočívá jen v míře komunikace se spisovatelem fanfikce, nýbrž také ve faktu, že za tuto zálibu nemusejí utrácet peníze. Fanfikce jsou volně dostupné na internetových stránkách a čtenáři se k nim mohou dostat zcela zdarma.

2.4 SPECIFIKA FANFIKCE

Jak je již jisté z této práce patrné, fanfikce jsou skutečně velice specifickou literární tvorbou. Ovšem specifickou o to více, že se u fanfíkcí vyvinul speciální systém pojmů a zkratk, které definují jisté typy fanfíkcí či různé okolnosti. Tato terminologie je velice široká, měli bychom však zmínit alespoň základní značení, podle kterého je možné se orientovat u velkého množství zveřejňovaných fanfíkcí. Je nutno opět připomenout, že expanze fanfíkcí je poměrně novodobý fenomén, a tedy většina těchto pojmů a zkratk zůstává anglických bez českého překladu.

Fanfikce nejsou ve své podstatě omezovány z hlediska literárních druhů, přesto se u nich setkáváme většinou pouze s epikou, fanfikce v podobě lyriky či dramatu se prakticky nevyskytují. Ovšem na druhou stranu u nich můžeme nalézt

³⁷ *Fan fiction and fan communities in the age of the Internet: new essays*. London: McFarland, 2006, s. 181.

³⁸ *Fan fiction and fan communities in the age of the Internet: new essays*. London: McFarland, 2006, s. 179.

³⁹ *Fan fiction and fan communities in the age of the Internet: new essays*. London: McFarland, 2006, s. 177.

velké množství epických literárních žánrů, nejčastěji se fanfikce vyskytují jako povídky, ale některé se svou formou blíží také novelám, románům a dalším, vždy záleží na jednotlivých autorech. Je zde samozřejmě nutné opět připomenout, že spisovatelé fanfikcí nejsou spisovateli z povolání, a tedy se ve formální konstrukci příběhu nemusí do hloubky orientovat. Proto mohou tato díla často obsahovat směs nejrůznějších prvků literárních žánrů, aniž by se k některému přímo řadily.

Pak jsou tu ale ještě žánry vyloženě specifické pro fanfikce. Jeden z nich se nazývá **darkfic**. Jedná se o fanfikci s nejčastěji temným, ponurým příběhem, který může zahrnovat takové věci, jako je smrt, násilí, zrada nebo ztráta. Také se pod tímto žánrem může skrývat děj, během něhož se hlavní kladná postava obrátí ke zlu či začne jednat agresivně.⁴⁰ Tyto fanfikce bývají velmi emotivní a často i psychologicky propracované, aby ve čtenáři zanechaly hluboký dojem.

Jako ukázkou takového darkfic prvku bychom si mohli uvést úryvek z fanfikce *Hranice možností II.* (psána jako fanfikce na anime *Naruto*), jejíž autorka jinak své dílo definuje jako dobrodružné, akční, romantické a komické, přesto se v něm objevuje jistý moment, ve kterém dílo vykazuje výrazný prvek darkfic, když jedna z hlavních postav vzpomíná na zneužití vlastním bratrem v dětství:

Tma. Záblesky. Rudé světlo a chaos. Oči? Jeden pár. Kde? Všude!

„Dost,“ ozývalo se z křehkého těla, tulícího se k sobě pod nátlaky slz. „Dost!“ snaha bránit se, osvobodit se!

„Jsi můj,“ tenorový hlas překrytý vášní. „Jenom můj,“ slizký jazyk vykukující z úst, olizující dva maličké hrášky.

„Nech toho! Pusť!“ prudké, trhavé pohyby. „Prosím!“ nářek.

„Tiše,“ ukolébavka. „Jen tiše lež, já se o tebe už postarám.“ Hryznutí do krku a následná krev stékající dítěti po hrudi.

„Prosím, Itachi, dost!“ Prozření. Vzpomínky, jenž se vracely neustále dokola. Pečeť, co trhala jeho mysl na střípky...nenávratně poškozujíc jeho hlavu.

„Nikdy!“

Bolest, z očí místo slz kanoucí karmín.

„Můj! Navždy můj!“

Místo stenů, cinkajících o zed' výkřiky bolesti.

⁴⁰ RosiePosieRW. *Fanfiction Terminology Dictionary*. *fanfiction.net*. [online]. 15.6.2014 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z: <https://www.fanfiction.net/topic/44309/112420890/Fanfiction-Terminology-Dictionary>.

„Nikdy tě nikomu nedám...nikdy!“ ...⁴¹

Dalším takovým specifikem je **songfic**. V tomto případě jde o zvláštní typ fanfikce, ve které je intertextualita ještě zvýšena tím, že autor fanfikce do svého díla promítá zároveň s dějem text nějaké existující písničky či básně, která ho inspirovala k sepsání fanfikce. Často vkládá verše „songu“ přímo mezi odstavce svého textu a tyto odstavce s verši pak korespondují. Většinou samozřejmě platí, že fanfikce i píseň mají tedy obsahovou souvislost, ale také může autor použít verše čistě jen k dokreslení atmosféry příběhu.

Zajímavou ukázkou songficu je například dílo *Ledová královna*, které bylo psáno jako fanfikce na originální sérii Harryho Pottera, v němž autor užívá lehce pozměněných veršů z poezie Václava Hraběte, které ho inspirovaly k sepsání textu (děj se týká tajného mileneckého vztahu postav Narcissy Malfoyové a Severuse Snapea):

„Cisso, nemůžeš se rozvést.“

„A proč ne?“ zeptala se jako trucovité děcko.

Snape ji pohladil po tváři zčervenalé mrazem.

„Protože to prostě nejde,“ řekl jemně.

„Ale já tě miluji, Severusi!“ zašeptala skoro zoufale. „A nechci dál žít ve strachu, že na to manžel přijde. Nechci se skrývat jako bych páchala něco... něco odporného.“

„Ale my děláme něco odporného – nevěru,“ pousmál se.

Zůstala na něj užasle zírat.

„Nech to tak, Cisso,“ domlouval jí.

„Copak ty chceš žít ve lži?“ otázala se skoro plačtivě.

„To není lež, to je prostě realita,“ pokrčil rameny a pohladil jí po tváři. „Musím jít,“ zašeptal a políbil ji na čelo.

„Uvidíme se večer,“ dodal ještě než se přemístil.

Začalo sněžit. Bílé vločky tály v jejích vlasech a měnily se v třpytivé kapičky vody.

* * * * *

Po špičkách vytácel ses z lásky jako z poslední cigarety hubený kouř.

⁴¹ Starvation. Hranice možností II.. *tenrai.cz*. [online]. 16.8.2010 [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: <http://tenrai.cz/viewstory.php?sid=532&chapter=12>.

A uprostřed náměstí rozplakal mi vlasy sních.

* * * * *

Třetím důležitým pojmem z hlediska toho, co bychom nazvali speciálními žánry fanfikce, je **drabble**. Drabble je velice krátká fanfikce, která má přesně daný počet slov, přičemž tento počet je v základu sto, ale setkat se můžeme i s o něco delšími, například drabble o dvou stech slovech, u delších pak může být sporné, zda se ještě jedná o drabble. Tento žánr může obsahovat kratičký příběh s pointou nebo se můžeme setkat s takovými, které mají podobu úvahy.

Jako ukázka nám poslouží text psaný do soutěže na webu konoha.cz, což je zřejmě nejúspěšnější česká stránka zabývající se japonským anime Naruto. V polovině února 2016 bylo na této stránce vyhlášeno druhé kolo drabble maratónu, ve kterém se mimo jiná díla objevilo drabble s názvem *Drahá Yoshino*. Podle zadání se v práci mělo řešit téma války a muselo být užito slovo „emoce“. Autorka fanfikce se zaměřila na jednu z postav z tohoto anime, ninju, jenž se na své misi potýká s problémy psaní dopisu své milované:

"Drahá Yoshino, jsme obklíčeni nepřáteli," - eh, blbost. To ji tak zajímá. "Včera nám došla naše poslední rýže..." Skvělý, Shikaku, jestli se tenhle dopis náhodou dostane k nepříteli, zbytek jednotky tě zabije... "Drahá Yoshino, letošní válka je obzvlášť brutální"? Tak za tohle tě budou vyšetřovat u kontrarozvětky. "Cestou z Kamenné jsme viděli..." - to cenzurují; "cesta do Mlžné je..." - to taky; "drahá Yoshino, chci s tebou mít dítě." Jo, s tím bude určitě souhlasit, hlavně když jste spolu měli teprve druhý rande. "Chci si tě vzít, hrozně mi chybíš," - vykašli se na emoce!

"Drahá Yoshino, rozbilo se mi shougi⁴³. Pošli nové. Shikaku."⁴⁴

Existuje pochopitelně ještě více takových žánrů, které bychom si mohli vysvětlit, ale pro orientaci ve fanfikcích (zvláště na české scéně) jistě postačí tento základní přehled. Pojd'me se teď ve stručnosti věnovat ještě dalším termínům, které už sice nepředkládají specifické žánry, ale pro orientaci ve fanfikcích jsou velice důležité.

⁴² D.J. Orlovský. Povídky Ledová královna. *FANTASMAGORIUM*. [online]. 3.3.2007 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: http://www.fantasmagorium.net/povidky/povidky-ledova_kralovna.php.

⁴³ Shogi je desková hra, známá také jako Japonské šachy. Pro postavu užitou ve fanfikci je hraní shogi velmi charakteristické.

⁴⁴ Avárt. Drabble maratón; 2. kolo. *Konoha*. [online]. 17.2.2016 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://147.32.8.168/?q=konoha-mise/c/114480&page=1>.

První z nich je zkratka **AU**, která znamená „alternate universe“, tedy v překladu něco jako „alternativní vesmír“. Je-li fanfikce označena touto zkratkou, může čtenář očekávat velké změny oproti originálnímu dílu. Tyto změny se mohou týkat širokého spektra věcí – může to být odstranění hlavní postavy kánonu, některých důležitých okolností nebo například změna prostředí. Zkratkou AU bychom označili fanfikci, ve které Harry Potter a jeho kamarádi nejsou kouzelníci, ale kupříkladu studují docela obyčejnou vysokou školu ekonomickou. V takových případech si autor fanfikce vypůjčuje z kánonu pouze postavy, vztahy či některé okolnosti, ale zasazuje je do naprosto neobvyklého světa, nebo ponechává postavám jejich tradiční prostředí, ale zásadním způsobem mění události. Právě proto, že tyto změny bývají dosti velké, je označení takových fanfikcí jako alternativních vesmírů poměrně přesné.

Změn oproti originálu se budeme ještě nějakou dobu držet, neboť další důležitou zkratkou je **OOC**, která zastupuje slovní spojení „out of character“. Opět se jedná o situaci, kdy se autor ve své fanfikci jistým způsobem vymyká svému kánonu, tentokrát však z hlediska postav, se kterými pracuje. Ve fanouškovském literárním díle, u kterého najdeme toto označení, se sice můžeme těšit na postavy vypůjčené z kánonu, ale tyto postavy se budou chovat velmi neobvykle, budou mít změněný charakter. Jedná se totiž o takové fanfikce, kde se hrdinům zásadním způsobem mění povahové vlastnosti a vystupování. Tuto zkratku bychom našli například u fanfikce navazující na Pána prstenů, ve které by se Aragorn choval jako zbabělec, či u fanfikce s tematikou Harryho Pottera, kde by vystupovala hloupá Hermiona.

Jak již bylo uvedeno v kapitole o autorech fanfikce, každý fanouškovský spisovatel si originální postavy nějakým způsobem interpretuje po svém a tyto postavy se pokaždé ve fanfikcích chovají jinak než v kánonu, OOC však značí změny skutečně zásadní a nepřehlédnutelné.

Nevystačí-li si autor fanfikce s postavami, které mu nabízí vybrané originální dílo, nezářídka se stává, že do svého textu vloží zcela novou vlastní svébytnou postavu. Takový jev u fanfikce se označuje zkratkou **OC**, která vychází z anglického „original character“. Tyto postavy jsou buď skutečně účelově vymyšlené kvůli ději ve fanfikci, nebo se často také jedná o autorovo alter ego, neboť fanoušci se rádi sami stylizují do světa své oblíbené předlohy a ztvárňují sami sebe jako nové postavy. Občas se může stát, že se tyto nové charakterky ve fanouškovské komunitě ujmou a někteří další

autoři fanfikce s nimi pak dále mohou pracovat, častěji se však jedná o postavy, které se objevují v dílech jedné osoby, respektive jednoho spisovatele fanfikce, jejich tvůrce.

Jako ukázkou pravděpodobně všech tří posledních zmíněných specifíků, tedy AU, OOC a OC, je možné si uvést výňatek z parodického díla *Jen klidně spi, já vezmu si pohrabáč*, což je fanfikce s předlohou anime *Death Note*, ve které se postavy, které pocházejí z Japonska, dostávají do České republiky, kde je detektiv L najat společně se svým úhlavním protivníkem Raitem (Light Yagami) a originálně stvořenou postavou detektiva Ř, aby vyřešil případ zmizení českého zpěváka Karla Gotta:

„Tak kde začneme s pátráním?“ zeptal se Raito, když se rozhlédl po liduprázdném malém nádraží, kde jediný projev života představoval párek čápů, který hnízdl na sloupu u železnice a jejichž odraz se chvěl v jedné z mnoha lesklých kaluží na zemi.

„Už asi nikde,“ odpověděl L a než se ho Raito stačil zeptat, co to má jako znamenat, uslyšel to taky.

Z dálky se k nim spolu s čerstvou vůní deštěm z kropené trávy linul povědomý zpěv:

„Zpívám rád a je to na mě doufám znát...“

Vzápětí se v ohybu cesty, která vedla k nádraží, vynořily tři postavy. Tou prostřední byl Ř, který měl k levé ruce připoutanou jakousi ženu středního věku a k pravé ruce mnohonásobného Zlatého slavíka Karla Gotta.

„Je to přesně tak, jak jsme se domnívali,“ řekl L, „unesla ho jeho fanynka.“⁴⁵

Posledním termínem, který v této kapitole uvedeme, je **crossover**. Opět se jedná o velmi zajímavý jev, neboť crossover značí křížení více originálních předloh v jedné fanfikci. V díle, které je označeno tímto pojmem, se setkávají postavy z několika (minimálně však dvou) kánonů. Intertextualita je zde tímto způsobem ještě umocněna, neboť taková fanfikce má pak vztahy ne k jednomu, ale k vícero jiným textům. Velmi často se s tímto křížením setkáváme u fanfikcí, které vycházejí z východních předloh (mangy a anime), ovšem dohledat můžeme i fanfikce ze západního okruhu originálů, které na tomto prolínání stavějí. Například takové setkání Harryho Pottera s Frodem Pytlíkem bychom označili jako crossover.

⁴⁵ Jen klidně spi, já vezmu si pohrabáč. *Vrakobor*. [online]. 16.8.2008 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://vrakobor.kvalitne.cz/pohrabac.htm>.

Je pochopitelné, že v případě crossoverů jsou kladeny vyšší nároky na čtenáře takové fanfikce, jelikož je třeba, aby se tento čtenář alespoň částečně orientoval v obou fandomech, jinak by nedokázal fanfikci číst správným způsobem⁴⁶. Nežádka jsou crossovery psány jako komické či parodické texty, které svůj humor zakládají právě na odlišnosti postav z různých kánonů, které mají své vlastní příběhy a osudy a najednou se setkávají v různých situacích s různými jinými hrdiny. V takových textech se skrývá spousta potenciálních humorných narážek či zápletek.

Jako doklad crossoveru ve fanfikci nám poslouží úryvek z díla *Nejvyšší štěstí*, v němž se střetávají postavy ze sérií Harry Potter a Pán prstenů, konkrétně nejdůležitější role hrají Luna Lovegoodová (Lenka Láskorádová) a Eowyn Rohanská:

*Eowyn byla oslavovaná tak jako před časem při porážce Černokněžného krále. Když se jí ptali, co by si za odměnu přála, vybrala si jedno malé zkonfiskované sídlo ve Skotsku. Zdejší kraj jí velmi silně připomínal rodný Rohan. Zřídila u něj pěkné stáje, na něž jí bohatě stačila slušná doživotní renta, která jí byla za účast na Voldemortově porážce přiznána. Luna ostatně dostala taky jednu, ačkoliv nižší.*⁴⁷

Jak je tedy vidět, fanfikce mají čtenáři jistě co nabídnout a oplývají mnohými specifickými jevy či žánry, z nichž jsme zde zmínili pouze některé, protože celkový výčet by zabral velké množství stránek. Dalo by se tvrdit, že zkombinuje-li se větší počet určitých principů, odehrává-li se například fanfikce v alternativním vesmíru a zároveň je označena zkratkami OOC a OC, do značné míry se oslabuje její intertextový vztah a funguje částečně jako svébytné originální dílo, přesto zde vždycky návaznost na kánon můžeme dohledat. Jinak by ostatně takové texty negovaly samotný princip fanfikce.

⁴⁶ ABBASOVÁ, Veronika. Fanfikce a intertextualita. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a literární vědy, s. 53.

⁴⁷ Veronika. Nejvyšší štěstí. *Veronika z Nápoje lásky*. [online]. 18.2.2013 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://veronika-z-napoje-lasky.webnode.cz/news/nejvyssi-stesti/>.

3 FANFIKCE S HOMOSEXUÁLNÍ TEMATIKOU

Ve většině literární tvorby, stejně tak jako ve většině filmů či seriálů, obvykle najdeme nějaký ten milostný pár, ne-li přímo milostnou zápletku. Nejinak tomu bývá i v případě fanfikcí, spousta z nich má ve svém centru hlavní pár. Na tom by jistě nebylo nic divného, city, láska a v jistém smyslu i sexualita jsou pro lidstvo velmi oblíbenými náměty již od pradávna. V případě fanfikcí dochází však k velmi zajímavému jevu, a sice že ve fanouškovských dílech bývají velice oblíbené páry homosexuální. Třebaže se to může zdát zvláštní, fanfikce s touto tematikou tvoří nezanedbatelné procento veškeré zveřejňované tvorby, a to i na české scéně.

Homosexualita je i v dnešní době poměrně kontroverzní téma, stále ještě existují na světě státy, v nichž je tento typ sexuální orientace nelegální, jiné země jsou vůči homosexualitě více či méně tolerantní. V České republice přestala být tato otázka tabu zhruba od 90. let 20. století, kdy se homosexualita stala častějším mediálním námětem, což mělo vliv na stoupající informovanost a narůstající toleranci, zejména co se týče mladší generace naší společnosti⁴⁸. Právě tato zvyšující se tolerance se pravděpodobně promítá do tvorby fanfikcí, ve kterých často bývají hlavním milostným párem dvě mužské postavy, a to i přesto, že tyto postavy v originálním díle žádné homosexuální sklony neprojevují.

V tomto smyslu jde jistě o velký zásah do kanonické předlohy a existují dva základní typy utvářených homosexuálních párů. Jedním z nich jsou dva muži, které v originálním díle pojí silné přátelství. V takovém smyslu tedy najdeme fanfikce s erotickým vztahem kupříkladu Sherlocka Holmese a doktora Watsona či Vinnetoua a Old Shatterhanda. V protikladu k tomu pak vzniká druhý typ homosexuálního páru, a sice tvořený postavami, které jsou v kánonu úhlavní či velcí nepřátelé. Autoři takových textů se pravděpodobně řídí teorií, že mezi láskou a nenávisí bývá tenká hranice, případně českým příslovím, které říká, že co se škádlívá, to se rádo mívá. Najdeme tak fanfikce, v nichž jsou párování Harry Potter a Severus Snape, případně Harry Potter a Draco Malfoy apod.

Fandom Harryho Pottera, které je obecně v rámci fanfikcí dominantní, je právě zdrojem mnohých fanfikcí s homosexuální tematikou a konkrétně pár Harry Potter a Severus Snape je velice populární a rozšířený. Je možné, že k tomu knihy

⁴⁸ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2000, s. 49.

Rowlingové samy o sobě trošku svádí, neboť interakce mezi Harrym a jeho učitelem lektvarů bývá často popisována velmi sugestivně a detailně, např.: „*Snape se vpíjel Harrymu do očí a přejížděl si dlouhým hubeným prstem po rtech*“⁴⁹, „...*syčel Snape a doslova se do Harryho zavrtával neproniknutelnýma černýma očima.*“⁵⁰. Obecně bychom mohli říci, že pasáže, které se v knihách odehrávají mezi Harrym a Severusem, bývají v mnohém smyslu sugestivnější než pasáže interakcí Harryho a jeho dívčích lásek, ovšem jisté je jen to, že pro mnohé autory fanfikcí se tento zvláštní vztah stal vděčným námětem fanfikcí s homosexuální tematikou.

Nejsou to však pouze tyto dva základní páry – silné přátelství či naopak nenávisť. Stejně jako je neomezená lidská fantazie, mají i autoři fanfikcí neomezené možnosti párování. Překážkou pro ně není věkový rozdíl postav, které uvádějí do mileneckého vztahu, jejich případné vzájemné antipatie, jak jsme se již přesvědčili, a dokonce ani příbuzenské pouto. Napsal-li Šklovskij, že „...*nereálnost znepokojovala Shakespeara tak málo, jako znepokojuje šachistu otázka – proč kůň nemůže skákat přímo.*“⁵¹, pak můžeme říci, že stejně tak mnohé autory homosexuálně laděných fanfikcí vůbec neznepokojuje nereálnost jejich vytvářených párů. Tím ovšem samozřejmě nesrovnáváme fanfikce s díly Shakespeara z hlediska umělecké hodnoty, pouze poukazujeme na fakt, že pro spisovatele, ať už oficiálně publikující či spisovatele fanfikcí, nemusí hrát logika vždy hlavní roli.

Je pravdou, že homosexuální témata a motivy už jsou dnes nedílnou součástí novodobé prózy⁵², přesto je studium gay literatury stále poněkud na okraji odborného zájmu⁵³. Právě o to zajímavější je v tomto případě postavení velkého množství fanfikcí, ve kterých právě homosexualita hraje nezanedbatelnou roli.

⁴⁹ ROWLING, J. *Harry Potter a Fénixův řád*. 1. vyd. Překlad Pavel Medek. Praha: Albatros, 2004. Klub mladých čtenářů (Albatros). s. 491.

⁵⁰ ROWLING, J. *Harry Potter a Ohnivý pohár*. 1. vyd. Překlad Vladimír Medek. Ilustrace Galina Miklínová. Praha: Albatros, 2001. Klub mladých čtenářů (Albatros). s. 405.

⁵¹ ŠKLOVSKIJ, Viktor Borisovič. *Teorie prózy*. 3. vyd., V nakladatelství Akropolis 1. Praha: Akropolis, 2003, s. 51.

⁵² TRUŠNÍK, Roman. *Podoby amerického homosexuálního románu po roce 1945*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011, s. 78.

⁵³ TRUŠNÍK, Roman. *Podoby amerického homosexuálního románu po roce 1945*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011, s. 9.

3.1 PWP

Hovoříme-li o fanfikcích, je jistě třeba poznamenat, že jakožto díla amatérských autorů neaspirují tyto texty na post vysokého umění, vznikají čistě jen za účelem zábavy pro fanouškovské komunity fandomů. Jedná se tedy téměř vždy o triviální literaturu, pokud tímto pojmem rozumíme méně hodnotnou a nenáročnou četbu, která je spíše jakýmsi řemeslným výrobkem a podbízí se čtenářskému vkusu⁵⁴. V takovém případě je vždy určitý problém s estetickým hodnocením této literatury, neboť fanfikce nemívají umělecké ambice, často se totiž jedná o bulvární literaturu, přinejlepším o kýč. I tato literatura se však orientuje k uspokojení čtenářových potřeb a pravděpodobně by bylo omylem ji chápat jako „nedokonalou“ či méně zdařilou⁵⁵. Cílem této práce pochopitelně není hodnotit fanfikce z hlediska umělecké a estetické hodnoty, přesto jde jistě o zajímavý námět k diskuzím.

Vrátíme-li se tedy k fanfikcím s homosexuální tematikou, v tomto případě je často třeba řadit tato díla k brakové literatuře, neboť velká spousta těchto textů spěje k pornografii, ve které může být explicitně popisován pohlavní styk mezi dvěma muži. Pohybujeme-li se v této rovině fanfikcí, neobejdeme se bez termínu PWP, což je zkratka anglického „porn without plot⁵⁶“ nebo o něco vtipnějšího „plot? what plot?⁵⁷“. Tato značka varuje čtenáře, že se jedná o pornografickou fanfikci, ve které je narativní rovina silně potlačena a text se soustředí zejména na sexuální chování jejích postav. Hlavním mileneckým párem v takových dílech nemusí být nutně homosexuální dvojice, PWP je univerzální označení, nicméně u fanfikcí s homosexuální tematikou se s tímto termínem často setkáváme.

Byla by ovšem chyba se domnívat, že veškeré explicitně popisované sexuální scény ve fanfikcích bývají PWP. Velká spousta fanouškovských textů se soustředí zejména na vývoj vztahu hlavního páru, oblíbené bývají náměty seznamování a postupné zamilovanosti, která pak právě často vrcholí sexuální scénou. V takovém

⁵⁴ LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Fraus slovník literárních pojmů, aneb, Co se skrývá za slovy*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2006, s. 140.

⁵⁵ PETERKA, Josef. *Teorie literatury pro učitele*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2001, s. 26.

⁵⁶ porn without plot = porno bez zápletky.

⁵⁷ plot? what plot? = zápletka? jaká zápletka?.

případě se nejedná o PWP, ale většinou o klasický romantický příběh, v němž je následný pohlavní styk popsán do větší či menší míry.

3.2 SLASH

Zabýváme-li se fanfikcemi s homosexuální tematikou, neobejdeme se bez základního pojmu „slash“, což znamená v angličtině „lomítko“ (tento termín je motivován zvykem pokládat mezi jména či iniciály dvou mužských postav lomítko, které pak naznačuje jejich vztah, u fanfikce s párem Harryho Pottera a Draca Malfoye bychom tedy nejčastěji našli značku HP/DM). Ta nejjednodušší definice tohoto pojmu říká, že slash je text, který píše heterosexuální žena o homosexuálních mužích⁵⁸. Zvláštností fanfikcí, ve kterých se objevují dva muži v mileneckém páru, totiž je, že bývají psány hlavně ženami. Jistě by bylo psychologicky velmi zajímavé zabývat se motivy, které tyto ženy vedou k sepisování a četbě slashe, jednou z teorií je například fakt, že v těchto textech je z erotiky odstraněn ženský prvek, který podvědomě může být vnímán ženami jako nepřátelský či konkurenční⁵⁹. Taková studie ovšem není předmětem této práce, proto ji raději přenecháme jiným odborníkům a spokojíme se pouze s prostým faktem, že slashové fanfikce píší především ženy, i když v menší míře se můžeme setkat i s mužskými autory těchto děl.

Jak je tedy vidět, přesná a jednoznačná definice slashe dosud není ustálena, sporným bodem také je, zda za slash považujeme pouze fanfikce s homosexuální tematikou nebo obecně i jakékoliv originální dílo, v němž hlavní roli hraje homosexuální pár. Dalším problémem ve vymezení tohoto druhu literární tvorby je rovněž otázka, zda slash považovat za samostatný žánr, či pouze za pojem určující tematické zaměření textu. Obecně tedy můžeme říci, že slash je poněkud problematický termín, ovšem ve fanouškovských komunitách hraje velkou roli.

V rámci této kapitoly je třeba objasnit ještě dva důležité pojmy. Prvním z nich je „femslash“, což je ženská obdoba slashe, ve které se objevuje lesbický pár. Femslash se oproti slashi objevuje ve fanfikcích méně často, což může mít právě ono psychologické vysvětlení, že ženy raději z erotiky eliminují ženské prvky. Zvláštností

⁵⁸ *Fan fiction and fan communities in the age of the Internet: new essays*. London: McFarland, 2006, s. 194.

⁵⁹ STEJSKALOVÁ, Eva. *Motivace čtenářek slashové fikce*. Brno, 2010. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra psychologie, s. 12.

ovšem je, že zatímco u slashe bychom mohli hovořit doslova o ženském fenoménu, femslashe se objevuje tak málo, že bychom jej těžko označili za mužský fenomén. Tyto taje nicméně opět patří spíše do oboru psychologie.

Posledním pojmem z této oblasti je RPS, což je zkratka od „real person⁶⁰ slash“. Jak již název napovídá, v tomto případě se jedná o velice zvláštní a specifický druh fanfikce, kde předlohou nejsou literární či filmové postavy, ale skutečné žijící osoby. Nejčastěji se jedná o celebrity typu slavných herců či zpěváků, obzvláště oblíbené v některých fanouškovských komunitách bývá párování asijských zpěváků populární hudby (nejčastěji se v tomto smyslu setkáváme s korejskými zpěváky, jejichž tvorba se označuje jako K-pop). Zde je svým způsobem sporné, zda taková díla považovat vůbec za fanfikce, neboť nemají žádný intertextový vztah, ale obecně se často tento typ fanouškovské práce mezi fanfikcemi objevuje.

Jako krátkou ukázkou slashe bychom si mohli vybrat překlad původně ruského díla, které bylo sepsáno jako fanfikce na fandom Sherlocka Holmese a které nese název *Holmes nikdy nežárlí*. Jedná se o jemnější verzi slashe, kdy text kromě lehčí erotické scény neobsahuje žádné intimnější počiny. V této fanfikci hraje důležitou roli jisté nedorozumění mezi Sherlockem Holmesem a doktorem Watsonem, jež se týká domnělého Watsonova využívání služeb chlapecké prostituce:

„Watson!“ vstal a udělal krok směrem ke mně. „Myslel jsem, že pokud budou Kasima vyslyšet v této věci, že by mohl říci vaše jméno. Promiňte, jsem nenormální.“ „Ano, Holmesi,“ i já se zvedl a udělal krok k němu. „Odpouštím vám to. Měl jste o mě strach, že?“

„Zapomeňte na ty hlouposti, co jsem tu říkal.“

„Dobře. Jen mi řekněte...“

„Co?“

„Uhádl jsem, že?“ zašeptal jsem, „vy žárlíte.“

„Nikdy nežárlím, Watsone,“ sklonil pohled. Už jsem to nemohl vydržet, tu krásu bezbranného, jindy tak silného člověka. Něco se přihodilo, vzal jsem ho za ramena a políbil ho na ústa.

„Vy jste se zbláznil!“ vykřikl, vytrhl se z mých rukou a prvně v životě jsem se seznámil s jeho skvělou ránou.

...

⁶⁰ real person = reálná osoba.

Když jsem si lehl, chtěl jsem zhasnout světlo. V tu chvíli Holmes, převlečený do šedého domácího županu, zaklepal na dveře. „Chtěl jsem se přesvědčit, že jste v pořádku, Watsone,“ vešel a posadil se na kraj postele. „Promiňte, že jsem vás uhodil.“

„To nic. Vy promiňte, že jsem si dovolil příliš.“

„Dovolte mi,“ tak divně se na mě podíval, jako by se k něčemu závažnému odhodlával, „abych napravil svou vinu.“

„Jistě.“

Ano, co jiného jsem mohl říci? Nevěděl jsem, že „napravit vinu“ znamená „naklonit se“, „políbit“, „shodit župan“, „odhodit přikrývku“, „přitisknout se“ a říci:

„Nevěřte mi, Watsone. Žárlím. Strašně moc.“⁶¹

3.3 YAOI

Dalším nezbytným termínem pro orientaci v homosexuálně laděných fanfikcích je „yaoi“. Původem se jedná o druh japonské mangy, ve které se objevuje milenecký vztah dvou mužů a která je opět tvořena převážně ženskými autorkami. Samotný pojem yaoi vznikl v 70. letech 20. století a od té doby zažívaly yaoi mangy svůj vzestup. Časem se však tento termín začal používat i pro fanfikce s homosexuální tematikou, tedy jako konkurenční označení vedle slashu. Obecně můžeme říci, že stylem psaní se fanfikce řadící se k yaoi nijak neliší od fanfick hlásících se ke slashi. V obou hraje zásadní roli homosexuální pár postav z kánonu a větší či menší míra erotiky. Jediným nepsaným pravidlem pro odlišování yaoi a slashu v rámci fanfick je východní a západní okruh zájmu. Zatímco slash vzniká zejména v návaznosti na západní literaturu či film (př. Harry Potter, Pán prstenů, Sherlock Holmes apod.), yaoi se soustředí především na japonské či korejské mangy a anime (Naruto, Bleach, Death Note apod.).

Vedle yaoi bychom si měli vymezit ještě termín „shōnen-ai“, který s yaoi koresponduje. V případě shōnen-ai se jedná o lehčí verzi yaoi, tedy o mangu či fanfikci, ve které se sice objevuje romantický vztah dvou mužů či chlapců, ovšem v zásadě pouze v platonické rovině. Sexuální chování postav se většinou omezuje,

⁶¹ Jean-Paul. Holmes nikdy nežárlí. *Labyrintem slov...* [online]. 3.10.2008 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://labyrintem.4fan.cz/archiv-sh/296-holmes-nikdy-nezarli>.

často bývá vrcholem takových projevů polibek. Manga či fanfikce se soustředí především na průběh vztahu a na city hlavních hrdinů, nikoliv však na erotiku, v čemž je zásadní rozdíl shōnen-ai oproti yaoi. V yaoi tvorbě bývá sexuální akt explicitně popisován, podobně jako u slashe pak může být na tyto scény kladen větší či menší důraz.

Yaoi tvorba je sama o sobě velice specifickou a má své vlastní důležité termíny, z nichž bychom ve stručnosti zmínili pouze dva, a sice „seme“ a „uke“. Oba označují sexuální roli postavy v yaoi mangách či fanficcích.

Seme zastupuje většinou mužnější část páru a postava takto označená je potom v sexuální scéně dominantní, metaforicky řečeno je seme během pohlavního styku „ten nahoře“. Ohledně tohoto pojmu existuje mnoho stereotypů, zvláště v oblasti mangy, seme bývají například kresleni s užšíma očima a často jsou fyzicky silnější než jejich protějšky, toto schéma však může být v jednotlivých dílech porušováno, jedná se pouze o modelový typ, nejčastěji používaný v yaoi mangách a fanficcích.

Uke naproti tomu zastupuje v takových párech ženský prvek. Nemusí se vyloženě jednat o zženštilou mužskou postavu, nicméně uke bývá často submisivní a v rámci homosexuálního pohlavního styku je jeho pozice metaforicky „ten dole“. Rovněž ohledně postavy ukeho koluje mnoho stereotypů, dokonce často ještě více než v případě semeho. V yaoi mangách bývá kreslen s typicky velkýma očima, většinou je fyzicky slabší, drobnější a obvykle u něj důležitou roli hraje také roztomilost. Všechny tyto prvky se pak ve větší či menší míře promítají i do fanficcí, opět bychom se ale mýlili, kdybychom tento model aplikovali na všechny fanfikce, které spadají do kategorie yaoi.

3.4 VĚKOVÁ PŘÍSTUPNOST FANFIKČÍ

Podobně jako každá tvorba tohoto typu, i každá fanfikce, v níž se objevují sexuální scény a náznaky, by měla být pro čtenáře označena příslušnou věkovou přístupností. Ne vždy tomu tak skutečně bývá a takové označování je většinou individuální, neboť věkové omezení stanovuje sám autor fanfikce bez porady s odborníkem. Nejčastější dělení z tohoto hlediska v rámci české scény fanficcí je dělení na tři až čtyři kategorie.

Prvním stupněm jsou fanfikce bez věkového omezení, tedy takové, ve kterých roli nehraje sexualita ani přílišné násilí. Jsou tedy vhodné pro všechny věkové kategorie.

Dále jsou to fanfikce s označením 12+, tedy vhodné pouze pro osoby starší dvanácti let. Taková tvorba může obsahovat náznaky erotiky, pravděpodobně bychom sem mohli řadit texty odpovídající shōnen-ai.

Třetí kategorie stanovuje věkové omezení 15+, jedná se tedy o fanfikce, které by měly číst pouze osoby starší patnácti let. V takovém případě už může být podíl erotiky výraznější a sexuální scény bývají zhruba načrtnuty, bez detailního popisu.

Posledním stupněm je pak kategorie 18+, tedy fanfikce pouze pro dospělé. V těchto dílech není obsah erotiky nijak omezen, sexuální scény mohou být explicitní a detailní, řadíme sem tedy zejména pornografické fanfikce (především PWP). Může nastat i situace, kdy autor tvoří fanfikci o více kapitolách, přičemž erotika se týká pouze některých z nich, pak se obvykle věková přístupnost stanovuje pouze u těchto částí.

Jak jsme si však již uvedli, fanfikce jsou světovým fenoménem, nikoliv pouze českým, proto bychom se měli orientovat také v zahraničním značení věkové přístupnosti. Na nejznámějších mezinárodních webových stránkách s fanfikcemi má obvykle tento systém kolem pěti kategorií, které se ovšem neznačí číslicemi odpovídajícími příslušnému věku, ale písmeny (případně kombinací písmen či písmene a dalšího grafického znaku).

V zahraniční věkové příslušnosti rozlišujeme tedy fanfikce označené písmenem K, u nichž se předpokládá čtenářská obec ve věku minimálně pěti let a výše. Taková díla by samozřejmě neměla zahrnovat žádný erotický obsah, ale stejně tak žádné násilí či hrubou mluvu. O něco tolerantnější je pak kategorie K+, která je určena osobám od devíti let. V těchto textech se může objevovat menší míra násilí, ovšem bez způsobení vážnějšího zranění, stále by se však měly tyto fanfikce vyhýbat erotickým námětům.

Dalším stupněm jsou díla označující se písmenem T. Jsou vhodná pro mládež od třinácti let výše. Vyskytovat se v nich může jistá míra násilí nebo hrubé mluvy, lehce je možné se dotknout i sexuálního námětu, ovšem v mezích, které přibližně odpovídají české věkové přístupnosti 12+.

Je-li fanfikce označena písmenem M, je určena dospělých čtenářům od osmnácti let věku. Zde ovšem můžeme spatřovat určitý rozdíl oproti českému věkovému omezení, které už tuto hranici neposouvá, zahraniční fanfikce ale rozlišují ještě označení MA. Rozdíl mezi těmito dvěma značkami je v míře explicity při popisování sexuálních scén. Zatímco „M fanfikce“ by v tomto ohledu neměly být detailní, „MA fanfikcím“ se v tomto případě již omezení neklade.

4 PROBLÉMY FANFIKČÍ

Fanfikce přináší mnohá pozitiva. Otvírají nové úhly pohledu na svou předlohu, stmelují fanouškovské komunity, uspokojují čtenáře, podporují svobodu umění. I tato tvorba má však kromě sporné otázky ohledně legality těchto textů svá další úskalí. O některých z nich se tedy nyní alespoň ve stručnosti zmíníme.

4.1 SNADNÁ DOSTUPNOST NEVHODNÉHO MATERIÁLU

Snadná dostupnost všeho je obecný problém internetu. Při vyhledávání informací často narážíme na články s neověřenými zdroji, jejichž autor nemusí být dostatečně způsobilý pro danou problematiku nebo může záměrně čtenáře klamat z různých důvodů. Mezi lidmi se pak prostřednictvím takových webových stránek mohou šířit mylné informace a fámy. S ohledem na princip fanfikcí samozřejmě nepředpokládáme, že by čtenáři tyto texty četli za účelem získání informací, tento problém tedy můžeme u fanfikcí vyloučit, neboť jejich hlavní funkce jsou relaxační a zábavná.

V předešlé části této práce jsme se však zmiňovali o fanfikcích, které spějí k pornografii či je za ni můžeme směle označit. V tomto bodě už může nastat závažný problém, neboť internetové stránky s těmito fanfikcemi bývají velmi snadno dostupné široké veřejnosti a často samy sebe neprezentují jako pornografické, čtenář tedy nemusí ani potvrdit svůj věk před vstupem. Není-li autor fanfikce provozující svou vlastní webovou stránku dostatečně důsledný a neoznačí-li své texty příslušným věkovým omezením (pokud to obsah fanfikce vyžaduje), neklade žádné zábrany mladším čtenářům, aby si tyto texty přečetli.

Škodlivé to může být zejména u fanfikcí, které se netají svou agresivní erotikou, neboli tvrdou pornografií, která je obecně charakterizována hrubou neúctou k člověku, často obsahuje vysoký stupeň agresivity a může prezentovat různé úrovně sexuální zvrácenosti až sadismu⁶². I takové fanfikce lze na internetu najít bez autorova předchozího varování ohledně tohoto druhu obsahu. Otázkou, nakolik může četba takových děl poškodit čtenáře mladšího věku, než pro který je text primárně

⁶² HÁJEK, Jakub. Internet a pornografie. Brno, 2006. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a knihovnictví, s. 9.

určen, bychom zařadili do psychologie, obecně však musíme říci, že mezi negativa fanfikcí toto rozhodně patří.

Autoři fanfikcí mohou mít svého beta readera, jak jsme si již vysvětlili, ale většinou tato tvorba neprochází mechanismem, který by stanovoval nějaké hranice literárního pole či znemožňoval oběh literárního díla⁶³ – neprocházejí cenzurou. Tato volnost má vždycky dvě strany, pozitivní a negativní. Svoboda umění je pro spisovatele velmi důležitá a autoři fanfikce nejsou výjimkou. Nejsou-li ovšem texty cenzurovány, může se jejich případný nevhodný obsah prostřednictvím internetu rychle a snadno šířit.

Fanfikce, jak jsme si již několikrát uvedli, vznikají pouze za účelem zábavy a nepředpokládá se tedy, že by se jejich přičiněním autor snažil rozšiřovat nějaké ideologické myšlenky, nebo dokonce nabádal čtenáře k nějaké ilegální činnosti. Pravdou ale zůstává, že někteří fanatici jsou schopni využít jakéhokoliv nástroje k propagaci své ideologie. Proto je třeba jistá obezřetnost v rámci celého internetu, fanfikce nevyjímaje.

4.2 NEPŘÍTEL JMÉNEM PRAVOPIS

Jak bylo uvedeno v kapitole o autorech fanfikcí, věk těchto fanouškovských spisovatelů není nijak omezen. Velmi často se tedy můžeme setkat s fanfikcemi, které jsou dílem nedospělých osob, výjimkou nejsou autoři fanfikcí, kteří ještě navštěvují základní školu. V takových případech je jistě pochopitelné, že tato tvorba nemusí být pravopisně bezchybná, ba právě naopak. Chyby v pravopisu jsou základní problém, se kterým se u fanfikcí setkáváme, na české scéně jsou tyto nedostatky ještě výraznější, neboť češtinu můžeme beze sporu považovat z tohoto hlediska za složitý jazyk.

Bylo by pravděpodobně zbytečné rozebírat jednotlivé pravopisné chyby, kterých se autoři fanfikcí nejčastěji dopouští, byla by jich jistě široká škála. Postačí zmínit, že tyto hrubky se týkají nejen věcí, jako je shoda podmětu s přísudkem v l-ových příčestích či problematika psaní mě/mně, ale kamenem úrazu bývá velmi často interpunkce. Pravopis není to, s čím si primárně autoři fanfikcí lámou hlavu, jejich cílem je především vytvořit čtivý příběh, který mohou nabídnout fanouškovské komunitě.

⁶³ *Slovník novější literární teorie: glosář pojmů*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2012, s. 71.

Nemá-li autor fanfikce svého beta readera, který je schopen jeho případné nedostatky v pravopisu opravovat, pak předkládá svým čtenářům dílo, které neprošlo korekturou (často prochází pouze autokorekturou). U čtenářské obce vždy záleží na přístupu jednotlivců. Většina z nich bývá k pravopisně nedokonalé tvorbě mladších spisovatelů fanfikcí tolerantní, byť ve svých komentářích často na tyto chyby upozorňují. Někteří však naopak mohou pravopisné omyly považovat za natolik závažný problém, že jsou pak odrazeni od další četby fanfikcí stejného autora. Jedná se tedy pokaždé o individuální přístup k této problematice a roli hraje pochopitelně také míra vzdělanosti nejen u autora, ale i u čtenáře.

Problematika nezkušenosti či nevzdělanosti tvůrce fanfikcí se může projevovat stejně tak i v nesprávném slovosledu, porušování aktuálního větného členění či v nemotivovaných větných odchylkách, z nichž nejčastější bývá anakolut, kontaminace a zeugma. Jednotliví autoři se mohou dopouštět některých chyb, které pak bývají typické ryze pro jejich díla, například nadužívání aposiopese.

Jelikož v dnešní době již literatura nebývá psána ručně, nýbrž ve většině případů vzniká jako textové soubory na počítačích, je jistě zapotřebí zmínit ještě jeden problém, který se u fanfikcí často objevuje, a tím jsou překlepy. S překlepy jistě mnozí autoři bojovali již od dob psacího stroje a i dnes, v době klávesnic, je tento nežádoucí jev aktuální. Pravděpodobně nejpoužívanější textový procesor, Microsoft Word, je vybaven funkcí, která do jisté míry umožňuje překlepy eliminovat, buď automatickým opravováním nebo podtržením chybných slov červenou vlnovkou. I přesto zůstávají překlepy typickým problémem pro literární tvorbu, zvláště internetovou. Nemá-li autor fanfikce navíc dobrého beta readera, který by tyto nedostatky opravil, často se s nimi čtenář ve fanfikcích setkává.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo umožnit jejímu čtenáři nahlédnout do světa fanfikcí, usnadnit mu orientaci v této literární tvorbě a upozornit ho na případná úskalí, která by ho mohla odrazovat od četby. Pokusili jsme se představit fanfikce jako svébytnou součást literatury, která má svou vlastní terminologii, svá specifika a vytváří si vlastní žánry a postupy. Nahlédli jsme do všech tří základních složek, které jsou pro literaturu důležité – popsali jsme si fanfikce jako díla, uvedli jsme si informace o jejich autorech a také jsme se zabývali jejich čtenáři. Nezavírali jsme oči před tématy homosexuality a pornografie, která byly a jsou nedílnou součástí této především internetové tvorby.

Přesvědčili jsme se, že fanfikce nemusí nutně vznikat s předlohou fantasy žánru, přestože fanoušci sci-fi a fantasy byli první, kdo vytvářel fanfikce v podobě, jakou známe dodnes. Zjistili jsme také, že tento zvláštní typ literatury stejně jako jakékoliv jiné umění neklade žádné meze fantazii a nerespektuje žádné hranice států, jedná se o celosvětový fenomén, v němž můžeme najít prvky západní i východní kultury.

Fanfikce jsou stále ještě ve fázi vývoje a díky různým webovým stránkám se velmi rychle šíří. Spojují na internetu fanoušky svých kánonů, třebaže ve skutečnosti tyto lidi mohou dělit tisíce kilometrů, napomáhají stmelení fanouškovských komunit a nepochybně mohou také zvyšovat popularitu originálních děl, ze kterých čerpají. Jedná se o velice oblíbenou, byť ryze amatérskou literární tvorbu, která si už pár desetiletí upevňuje svoje místo v rámci všeho, co za literaturu považujeme.

O to víc je překvapující, jak málo jsou dodnes fanfikce předmětem vědeckých studií. V naší zemi bychom nenašli přeložené odborné publikace, které by se touto tvorbou zabývaly, ve Spojených státech amerických už bychom byli úspěšnější, přesto nejsou fanfikce tématem, které by bylo často probíráno. Navzdory jejich mezinárodní oblíbenosti se tedy fanfikcím dostává nespravedlivě málo pozornosti literárních vědců, lze se ovšem domnívat, že se tento nelichotivý přístup v průběhu několika let změní. Vždyť právě fanfikce jsou jistě jednou z progresivních částí novodobé literatury a pravděpodobně budou i v budoucnosti tvořit významnou složku pro čtenáře celého světa.

RESUMÉ

This bachelor's thesis dealt with a modern internet phenomenon of literary work – fan fiction. In four chapters the thesis focused on several important topics which are related to this phenomenon.

Firstly, a definition of fan fiction and general knowledge followed by an examination of the most famous fandoms which became patterns for this literary genre.

In terms of literary theory this thesis especially focused on the intertextuality of fan fiction and their strong relationship to other literary texts. Attention was also paid to authors and readers of fan fiction as this relationship differs to that of authors and readers of officially published works. Furthermore, this thesis covered the various genres and events which are specific to this type of internet literature.

It was also necessary to mention fan fictions with homosexual themes, as this kind of work, surprisingly, forms a large percentage of published texts in both the Czech and international scene. In addition, the differences of domestic and international readership age of these works were discussed.

To conclude, this bachelor's thesis highlighted problems fan fictions can encounter. The first problem that can be encountered is the readily availability of inappropriate material including pornographic content. Secondly, the abundant amount of spelling errors displayed, highlights the fact that authors of fan fictions are not professional writers.

The aim of this work was primarily to present the principle characters of fan fiction and acquaint the reader with this specific literary genre which has become a large internet literature phenomenon in recent decades.

SEZNAM LITERATURY

ABBASOVÁ, Veronika. Fanfikce a intertextualita. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a literární vědy. Vedoucí práce Petr BÍLEK.

Avárt. Drabble maraton; 2. kolo. *Konoha*. [online]. 17.2.2016 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://147.32.8.168/?q=konoha-mise/c/114480&page=1>.

BERKOWITZ, D. E. *Framing the Future of Fanfiction: How The New York Time's Portrayal of a Youth Media Subculture Influences Beliefs about Media Literacy Education*. Journal of Media Literacy Education. Montclair: National Association for Media Literacy Education, 2012, vol. 4, no. 3, 198-212.

D.J. Orlovský. Povídky Ledová královna. *FANTASMAGORIUM*. [online]. 3.3.2007 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.fantasmagorium.net/povidky/povidky-ledova-kralovna.php>.

Fan fiction and fan communities in the age of the Internet: new essays. London: McFarland, c2006, vi, 290 s. ISBN 0-7864-2640-3.

HÁJEK, Jakub. Internet a pornografie. Brno, 2006. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a knihovnictví. Vedoucí práce Petr ŠKYŘÍK.

HECZKO, Tomasz. Omezení svobody projevu na Internetu z důvodu ochrany autorských práv. Brno, 2012. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta, Katedra ústavního práva a politologie. Vedoucí práce Pavel MOLEK.

HLAVÁČKOVÁ, Pavla. *Obecná čeština a její funkce v komiksu*. Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Český jazyk a literatura. Vedoucí práce Marie KRČMOVÁ.

Intertextualita v postmodernom umení. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Filozofická fakulta, Ústav literárnej a umelečkej komunikácie, 1999, 296 s. ISBN 80-8050-276-5.

JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2000, 218 s. ISBN 80-7184-954-5.

Jean-Paul. Holmes nikdy nežárlí. *Labyrintem slov....* [online]. 3.10.2008 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://labyrintem.4fan.cz/archiv-sh/296-holmes-nikdy-nezarli>.

Jen klidně spi, já vezmu si pohrabáč. *Vrakobor*. [online]. 16.8.2008 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://vrakobor.kvalitne.cz/pohrabac.htm>.

LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Fraus slovník literárních pojmů, aneb, Co se skrývá za slovy*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2006, 159 s. ISBN 80-7238-620-4.

LEE, A. *Time Travelling with fanfic writers: Understanding fan culture through repeated online interviews*. Participations. Journal of Audience and Reception Studies. Pennsylvania: University of Pennsylvania, 2011, vol. 8, no. 1, 246-269.

MACEK, Jakub. *Fandom a text: fandom - subkultura textu : profesionální česká SF a F periodika před rokem 2000*. Praha: Triton, 2006, 148 s. Fandom a SF. ISBN 80-7254-856-5.

Manga sekce. *Konoha*. [online]. 24.8.2015 [cit. 2015-08-24]. Dostupné z: <http://147.32.8.168/?q=manga-sekce>.

PETERKA, Josef. *Teorie literatury pro učitele*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2001, 287 s. ISBN 80-7290-045-5.

Razzberry. Štěstí je tam, kde ho najdeš. *FANTASMAGORIUM*. [online]. 8.4.2008 [cit. 2015-09-20]. Dostupné z: http://www.fantasmagorium.net/povidky/povidky-stesti_kde_najdes.php#k13.

RosiePosieRW. Fanfiction Terminology Dictionary. *fanfiction.net*. [online]. 15.6.2014 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z: <https://www.fanfiction.net/topic/44309/112420890/Fanfiction-Terminology-Dictionary>.

ROWLING, J. *Harry Potter a Fénixův řád*. 1. vyd. Překlad Pavel Medek. Praha: Albatros, 2004. Klub mladých čtenářů (Albatros). ISBN 80-00-01294-4.

ROWLING, J. *Harry Potter a Ohnivý pohár*. 1. vyd. Překlad Vladimír Medek. Ilustrace Galina Miklínová. Praha: Albatros, 2001. Klub mladých čtenářů (Albatros). ISBN 80-00-00994-3.

SEDMIDUBSKÝ, Miloš. *Čtenář jako výzva: výběr z prací kostnické školy recepční estetiky*. Vyd. 1. Brno: Host, 2001, 338 s. Strukturalistická knihovna. ISBN 80-86055-92-2.

Senjy. Pro nás. *FANTASMAGORIUM*. [online]. 29.10.2007 [cit. 2015-09-08]. Dostupné z: http://www.fantasmagorium.net/povidky/povidky-pro_nas.php.

Slovník novější literární teorie: glosář pojmů. Vyd. 1. Praha: Academia, 2012, 699 s. Literární řada. ISBN 978-80-200-2048-2.

Starvation. Hranice možností II. *tenrai.cz*. [online]. 16.8.2010 [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: <http://tenrai.cz/viewstory.php?sid=532&chapter=12>.

STEJSKALOVÁ, Eva. Motivace čtenářek slashové fikce. Brno, 2010. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra psychologie. Vedoucí práce Jana KOSTÍNKOVÁ.

ŠKLOVSKIJ, Viktor Borisovič. *Teorie prózy*. 3. vyd., V nakladatelství Akropolis 1. Praha: Akropolis, 2003, 287 s. ISBN 80-7304-026-3.

TRUŠNÍK, Roman. *Podoby amerického homosexuálního románu po roce 1945*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011, 154 s. ISBN 978-80-244-2952-6.

VÁVROVÁ, Paulína. Fenomén manga a anime v české kultuře. Brno, 2009. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Seminář dějin umění. Vedoucí práce Ladislav KESNER.

Veronika. Nejvyšší štěstí. *Veronika z Nápoje lásky*. [online]. 18.2.2013 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://veronika-z-napoje-lasky.webnode.cz/news/nejvyssi-stesti/>.

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). In: Sbíрка zákonů.